

TARTU VENE LÜTSEUMI ÕPPEKAVA

SISUKORD

Üldsätted

1.	Tartu Vene Lütseumi õppe- ja kasvatusesmärgid ning -põhimõtted	3
2.	Tunnijaotusplaan õppeaineti ja aastati põhikoolis ning erinevate õppekeelte kasutamine õppeaineti	8
3.	Õppesuundade kirjeldused ja nende tunnijaotusplaan ning erinevate õppekeelte kasutamine kursuseti	12
4.	Valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted	18
5.	Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted	20
6.	Lõimingu põhimõtted	32
7.	Loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused III kooliastmes	33
8.	Ülekoooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted	34
9.	Õppe ja kasvatus korraldus ja ajakasutus	35
10.	Hindamise korraldus	37
11.	Põhikooli lõpetamine	42
12.	Gümnaasiumi lõpetamine	43
13.	Õpilaste nõustamine	45
14.	Õpilase ja vanema teavitamise ja nõustamise korraldus	46
15.	Õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted	48
16.	Karjääriteenuste korraldus	49
17.	Õpetaja töökava koostamise põhimõtted	50
18.	Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	51

LISAD

1. Uurimistööde korraldamise kord
2. Ainekavad ainevaldkonniti

1. TARTU VENE LÜTSEUMI ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID NING -PÕHIMÕTTED

1.1. Tartu Vene Lütseumi põhikooli põhitaotlus

TVL põhikoolis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.

1.2. Tartu Vene Lütseumi I kooliastme põhitaotlus

Esimeses kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks. Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.

1.3. Tartu Vene Lütseumi II kooliastme põhitaotlus

Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmis- ja tegevusvaldkondade vastu.

1.4. Tartu Vene Lütseumi III kooliastme põhitaotlus

Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatuse põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus tulevad iseseisvalt toime ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida.

1.5. Tartu Vene Lütseumi gümnaasiumi põhitaotlus

Gümnaasium annab õpilastele oskuse otsustada ja valikuid teha haridustee kavandamisel ja edasise elu kujundamisel.

1.6. Tartu Vene Lütseumi põhikooli õppe- ja kasvatuseesmärgid

1.6.1. Tartu Vene Lütseumi õppe- ja kasvatuseesmärkideks on aidata kaasa isiksuse arengule, kes:

- 1.6.1.1. mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid;
- 1.6.1.2. on teadlik oma huvidest, kalduvustest ja võimetest;
- 1.6.1.3. tunneb vastutust oma tegude tagajärgede eest;
- 1.6.1.4. suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse;
- 1.6.1.5. saab aru oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis;
- 1.6.1.6. on valmis õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks.

1.6.2. Nende eesmärkide saavutamiseks keskendutakse:

- 1.6.2.1. õpilase õpihimi ja õpioskuste toetamisele;
- 1.6.2.2. õpilase eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime arendamisele;
- 1.6.2.3. õpilase tahteliste omaduste arengule;
- 1.6.2.4. õpilase sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemisele;
- 1.6.2.5. õpilase loova eneseväljendamisoskuse arendamisele;
- 1.6.2.6. õpilase eesti keele omandamisele tasemel, mis võimaldab jätkata õpinguid.

1.7. Tartu Vene Lütseumi I kooliastme õppe- ja kasvatuseesmärgid

1.7.1. Tartu Vene Lütseumi I kooliastme õppe- ja kasvatuseesmärkideks on aidata kaasa isiksuse arengule, kes 3. klassi lõpuks:

- 1.7.1.1. peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- 1.7.1.2. tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- 1.7.1.3. teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- 1.7.1.4. oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;

- 1.7.1.5. suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
  - 1.7.1.6. mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
  - 1.7.1.7. arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid lahendades eakohaseid ülesandeid erinevates eluvaldkondades;
  - 1.7.1.8. käitub loodust hoidvalt;
  - 1.7.1.9. oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
  - 1.7.1.10. oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
  - 1.7.1.11. austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
  - 1.7.1.12. oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
  - 1.7.1.13. hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
  - 1.7.1.14. oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
  - 1.7.1.15. teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.
- 1.7.2. Nende eesmärkide saavutamiseks keskendutakse:
- 1.7.2.1. kõlbeliste töökspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
  - 1.7.2.2. positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
  - 1.7.2.3. õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
  - 1.7.2.4. eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
  - 1.7.2.5. põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
  - 1.7.2.6. õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

1.8. Tartu Vene Lütseumi II kooliastme õppe- ja kasvatuseesmärgid

- 1.8.1. TVL II kooliastme õppe- ja kasvatuseesmärkideks on aidata kaasa isiksuse arengule, kes 6. klassi lõpuks:
  - 1.8.1.1. hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
  - 1.8.1.2. oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
  - 1.8.1.3. väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
  - 1.8.1.4. oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;
  - 1.8.1.5. oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;

- 1.8.1.6. oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
  - 1.8.1.7. tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsust ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;
  - 1.8.1.8. on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
  - 1.8.1.9. väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
  - 1.8.1.10. oskab kasutada arvutit ja internetti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
  - 1.8.1.11. oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
  - 1.8.1.12. tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
  - 1.8.1.13. väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
  - 1.8.1.14. väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
  - 1.8.1.15. on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.
- 1.8.2. Nende eesmärkide saavutamiseks keskendutakse:
- 1.8.2.1. õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitud praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
  - 1.8.2.2. huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
  - 1.8.2.3. õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
  - 1.8.2.4. õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

1.9. Tartu Vene Lütseumi III kooliastme õppe- ja kasvatuseesmärgid

- 1.9.1. Tartu Vene Lütseumi III kooliastme õppe- ja kasvatuseesmärkideks on aidata kaasa isiksuse arengule, kes 9. klassi lõpuks:
  - 1.9.1.1. tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
  - 1.9.1.2. tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
  - 1.9.1.3. on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
  - 1.9.1.4. on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
  - 1.9.1.5. suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
  - 1.9.1.6. valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;

- 1.9.1.7. suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
  - 1.9.1.8. mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
  - 1.9.1.9. oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
  - 1.9.1.10. suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
  - 1.9.1.11. on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
  - 1.9.1.12. suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
  - 1.9.1.13. väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
  - 1.9.1.14. mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.
- 1.9.2. Nende eesmärkide saavutamiseks keskendutakse:
- 1.9.2.1. õpimotivatsiooni hoidmisele;
  - 1.9.2.2. õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
  - 1.9.2.3. erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
  - 1.9.2.4. pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
  - 1.9.2.5. õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
  - 1.9.2.6. õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

1.10. Tartu Vene Lütseumi gümnaasiumiastme õppe- ja kasvatuseesmärgid

- 1.10.1. Tartu Vene Lütseumi õppe- ja kasvatuseesmärkideks on aidata kaasa isiksuse arengule, kes gümnaasiumiastme lõpuks:
- 1.10.1.1. käitub eetiliselt, järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid;
  - 1.10.1.2. vastutab oma valikute, otsustuste ja endale võetud kohustuste eest, austab teiste inimeste ja iseenda vabadust, on suveräänne isiksus;
  - 1.10.1.3. kasutab erinevaid õpistrateegiaid, oskab koostada uurimistööd ja seda esitleda, oskab olla meeskonna liige ja panustada ühiste eesmärkide saavutamisse;
  - 1.10.1.4. aitab teadlikult kaasa eesti rahvuse, keele, kultuuri ja Eesti riigi säilimisele ja arengule, mõistab eesti kultuuri Euroopa ja teiste rahvaste kultuuri kontekstis; mõistab, väärtustab ja austab oma ja teiste rahvaste kultuuritraditsioone;
  - 1.10.1.5. suudab hinnata oma taotlusi, arvestades oma võimeid ning võimalusi, oskab ette näha võimalikku edu ja ebaedu, on teadlik erinevatest töövaldkondadest, tööturu suundumustest; oskab hankida teavet edasiõppimise ja tööleidmise võimaluste kohta, kavandab oma karjääri;
  - 1.10.1.6. kasutab korrektset ja väljendusrikast keelt, oskab argumenteeritult väidelda;
  - 1.10.1.7. mõtleb kriitiliselt ja loovalt, arendab ning hindab oma ja teiste ideid, põhjendab oma valikuid ning seisukohti;
  - 1.10.1.8. valdab riigikeelt ja vähemalt ühte võõrkeelt iseseisva keelekasutaja tasemel;
  - 1.10.1.9. kasutab matemaatilisi teadmisi ja meetodeid erinevates eluvaldkondades;
  - 1.10.1.10. omab väljakujunenud loodusteaduslikku maailmapilti ning mõistab nüüdisaegse loodusteaduse olemust, teab globaalprobleeme, võtab kaasvastutuse nende lahendamise eest, väärtustab ja järgib jätkusuutliku arengu põhimõtteid;

- 1.10.1.11. kasutab nüüdisaegset tehnoloogiat eesmärgipäraselt ja vastutustundega, hindab tehnoloogiliste rakenduste mõju igapäevaelule, omab kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamise seotud küsimustes;
  - 1.10.1.12. on kujundanud oma aktiivse kodanikupositsiooni, tunnetab end dialoogivõimelise ühiskonnaliikmena Eesti, Euroopa ja globaalses kontekstis, oskab konflikte vältida ja lahendada, käitub tolerantselt;
  - 1.10.1.13. hindab heatasemelist kunsti, oskab oma loomingus käsitseda töövahendeid ning kasutada tehnikaid ja materjale;
  - 1.10.1.14. elab tervislikult, oskab hoida ja vajaduse korral taastada oma vaimset ja füüsilist vormi.
- 1.10.2. Nende eesmärkide saavutamiseks keskendutakse:
- 1.10.2.1. õpilaste iseseisvumisele, oma maailmapildi kujunemisele ja valmisolekule elus toime tulla;
  - 1.10.2.2. adekvaatse enesehinnangu kujunemisele;
  - 1.10.2.3. iseseisva õppimise ja koostööskuste arendamisele;
  - 1.10.2.4. edasise haridustee võimaluste tutvustamisele ja hindamisele;
  - 1.10.2.5. kodanikuoskuste, -aktiivsuse ja -vastutuse väljakujunemisele;
  - 1.10.2.6. eesti keele omandamisele tasemel, mis võimaldab jätkata õpinguid;
  - 1.10.2.7. vene ning eesti rahvuskultuuri õppele Euroopa ja teiste rahvaste kultuuri kontekstis.

2. TUNNIJAOTUSPLAAN ÕPPEAINETI JA AASTATI PÕHIKOO LIS NING ERINEVATE ÕPPEKEELTE KASUTAMINE ÕPPEAINETI

2.1. I kooliastme tunnijaotusplaan

Järgnev tunnijaotusplaan on 2013/2014. õppeaastal Tartu Vene Lütseumi esimeses kooliastmes õppivate õpilaste õppetöö korraldamise aluseks.

Tabel 2.–1. 2013/2014. õppeaastal kehtiv I kooliastme tunnijaotusplaan

Õppeaine	PRÕK	TVL	1. klass	2. klass	3. klass
Vene keel	19	19	7	6	6
Eesti keel	6	11	3	4	4
Võõrkeel	3	3	-	1	2
Matemaatika	10	10	3	3	4
Inimeseõpetus	2	2	-	1	1
Loodusõpetus	3	3	1	1	1
Muusika	6	5	1	2	2
Kunst	4,5	4	1,5	1,5	1
Tööõpetus	4,5	4	1,5	1,5	1
Kehaline kasvatus	8	7	2	2	3
Kokku			20	23	25

2.2. II kooliastme tunnijaotusplaan

Järgnev tunnijaotusplaan on 2013/2014. õppeaastal Tartu Vene Lütseumi teises kooliastmes õppivate õpilaste õppetöö korraldamise aluseks.

Tabel 2.–2. 2013/2014. õppeaastal kehtiv II. kooliastme tunnijaotusplaan

Õppeaine	PRÕK	TVL	4. klass	5. klass	5.c	6. klass	6. b
Vene keel	11	11	3	4	4	4	4
kirjandus	4	4	2	1	1	1	1
Eesti keel	12	15	5	5	4	5	4
Võõrkeel	9	9	3	3	3	3	3
Matemaatika	13	14	4	5	5	5	5
Inimeseõpetus	2	2	-	1	1	1	1
Ühiskonnaõpetus	1	1	-	-	-	1	1
Ajalugu	3	3	-	1	1	2	2
Loodusõpetus	7	7	2	2	2	3	3
Muusika	4	4	2	1	1	1	1
Kunst	3	3	1	1	1	1	1
Tööõpetus	5	4	1	2	2	1	2
Kehaline kasvatus	8	6	2	2	3	2	2
Kokku			25	28	28	30	30

2.3. III kooliastme tunnijaotusplaan

Järgnev tunnijaotusplaan on 2013/2014. õa Tartu Vene Lütseumi kolmandas kooliastmes õppivate õpilaste õppetöö korraldamise aluseks.

Tabel 2.–3. 2013/2014. õppeaastal kehtiv III. kooliastme tunnijaotusplaan

Õppeaine	PRÕK	TVL	7. klass	7. c	8. klass	9. klass
Vene keel	6	6	2	2	2	2
kirjandus	6	6	2	2	2	2
Eesti keel	12	15	4	4	5	5
Võõrkeel	9	9	3	3	3	3
Matemaatika	13	14	4	4	5	5
Füüsika	4	4	-	-	2	2
Keemia	4	4	-	-	2	2
Bioloogia	5	5	2	2	2	1
Geograafia	5	5	2	2	1	2
Inimeseõpetus	2	2	1	1	1	-
Ühiskonnaõpetus	2	2	-	-	-	2
Ajalugu	6	6	2	2	2	2
Loodusõpetus	2	2	2	2	-	-
Muusika	3	2	-	1	1	1
Kunst	3	2	1	1	-	1
Tööõpetus	5	5	2	2	2	1
Kehaline kasvatus	6	5	2	2	2	1
Arvutiõpetus	-	1	-	-	-	-
Karjääriõpetus	-	1	1	-	-	-

2.4. Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi õppivate õpilaste tunnijaotusplaan

Järgnev tunnijaotusplaan on 2013/2014. õppeaastal põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel õppivate õpilaste õppetöö korraldamise aluseks.

Tabel 2.–4. 2013/2014. õppeaastal põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi õppivate I., II. ja III. kooliastme õpilaste tunnijaotusplaan

Õppeaine	3. klass	4. klass	6. klass	8. klass	9. klass
Vene keel	8	8	6	6	6
Eesti keel	2	2	2	2	2
Matemaatika	5	5	5	5	5
Inimeseõpetus	1	2	2	2	1
Loodusõpetus	2	2	4	4	4
Ajalugu			1	2	1
Muusika	1	1	1	1	1
Kunst	1	1	1	1	1
Tööõpetus	2	2	4	5	7
Kehaline kasvatus	3	2	2	2	2
Valikõppeaine Eesti keel	2	2	2	2	2

Kokku	25	25	30	32	32

2.5. Erinevate õppekeelte kasutamine põhikoolis

2.5.1. Eesti keeles õpetatavate ainete valik kujuneb lapsevanemate ja kooli koostöö tulemusel.

2.5.2. Tabel 2.–5. annab ülevaate Tartu Vene Lütseumi põhikooli osas 2013/2014. õppeaastal eesti keeles õpetatavate õppeainete loendist ja mahust.

Tabel 2.–5. Põhikoolis eesti keeles õpetatavad ained 2013/2014. õppeaastal

Kooliaste	Klass nädalakoormus	Õppeaine	Tundide arv	% eesti keeles
I.	1. 20 tundi	Eesti keel	3	35–40%
		Loodusõpetus - 1 rühm	1	
		Kehaline kasvatus	1	
		Tööõpetus	1,5	
		Kunst	1,5	
	2. 23 tundi	Eesti keel	4	39–48%
		Muusika	2	
		Inimeseõpetus- 1 rühm	1	
		Loodusõpetus - 2 rühma	1	
		Tööõpetus	1,5	
	3. 25 tundi	Kunst	1,5	44–52%
		Eesti keel	4	
		Muusika	2	
		Kehaline kasvatus	3	
		Inimeseõpetus - 1 rühm	1	
		Tööõpetus	1	
		Kunst	1	
	Loodusõpetus – 1 rühm	1		
4. 25 tundi	Eesti keel	5	44–52%	
	Muusika	2		
	Kehaline kasvatus	2		
	Tööõpetus	1		
	Kunst	1		
	Loodusõpetus - 1 rühm	2		
II.	5. a, b 28 tundi	Eesti keel	4	32–46%
		Muusika	1	
		Kehaline kasvatus	3	
		Kunst	1	
		Inimeseõpetus- 1 rühm	1	
	5. c (hiliskeele- kümbel) 28 tundi	Loodusõpetus- 1 rühm	2	50%
		Eesti keel	4	
		Kehaline kasvatus	3	
		Kunst	1	
		Tööõpetus	2	
		Loodusõpetus	2	
Inimeseõpetus	1			

		Ajalugu	1	
	6. a, c 30 tundi	Eesti keel	5	40–43%
		Kehaline kasvatus	2	
		Kunst	1	
		Inimeseõpetus – 1 rühm	1	
		Ühiskonnaõpetus	1	
		Inglise keel (e.k. baasil)	3	
	6.b (hiliskeele- kümblus) 30 tundi	Eesti keel	4	63%
		Tööõpetus	2	
		Kehaline kasvatus	2	
		Kunst	1	
		Inimeseõpetus	1	
		Loodusõpetus	3	
		Ajalugu	2	
		Ühiskonnaõpetus	1	
	Inglise keel (e.k. baasil)	3		
III.	7.a, b 30 tundi	Eesti keel	4	43%
		Loodusõpetus	2	
		Inimeseõpetus	1	
		Tööõpetus	2	
		Kunst	1	
		Kehaline kasvatus	2	
		Karjääriõpetus	1	
	7.c (hiliskeele- kümblus) 30 tundi	Eesti keel	4	60%
		Loodusõpetus	2	
		Inimeseõpetus	1	
		Tööõpetus	2	
		Kunst	1	
		Kehaline kasvatus	2	
		Ajalugu	2	
		Bioloogia	2	
	Geograafia	2		
	8. 32 tundi	Eesti keel	5	41%
		Muusika	1	
		Keemia	2	
		Inimeseõpetus	1	
Tööõpetus		2		
Kehaline kasvatus		2		
Eesti keel		5	36–47%	
9. 32 tundi	Muusika	1		
	Keemia	2		
	Kunst	1		
	Ühiskonnaõpetus	2		
	Ajalugu - 1 rühm (9.bc)	2		
	Tööõpetus	1		
	Kehaline kasvatus - tüdrukud	1		

3. ÕPPESUUNDADE KIRJELDUSED JA NENDE TUNNIJAOTUSPLAAN NING ERINEVATE ÕPPEKEELTE KASUTAMINE KURSUSETI

3.1. Üldsätted

3.1.1. Tartu Vene Lütseumi paindlik õppesüsteem pakub gümnaasiumiastme õpilastele laialdasi võimalusi oma huvide realiseerimiseks ning valmistumisel õpingute jätkamiseks kõrghariduse või kutsehariduse omandamisel.

3.1.2. Õppesuund on terviklik õppeainete kogum, mille eesmärgiks on võimaluse loomine süvendatud teadmiste omandamiseks teatud ainevaldkonnas.

3.1.3. Õppesuund kujundatakse gümnaasiumi riiklikus õppekavas ettenähtud kohustuslikele kursustele valikainete kursuste lisamisel.

3.1.4. Tartu Vene Lütseumis said 2009/2010. õppeaastal gümnaasiumis õpinguid alustavad õppurid valida kahe õppesuuna vahel (reaal-keskkonnasuund ja humanitaarsuund). 2011/2012. õppeaastal oli gümnaasiumisse astujal võimalik valida nelja õppesuuna vahel (sotsiaal-humanitaar-, loodus-, reaali- ja spordisuund).

3.2. Õppesuunad, mis kehtivad 2009/2010. õppeaastast 2012/2013. õppeaastani

3.2.1. Reaal- ja keskkonnasuund

3.2.1.1. Reaal- ja keskkonnasuunda kujundavad järgmised kursused:

- Matemaatika süvendatud kursus
- Füüsika süvendatud kursus
- Keemia või bioloogia süvendatud kursus
- Infotehnoloogia süvendatud kursus

3.2.1.2. Tabel 3.–1. annab ülevaate reaal-ja keskkonnasuuna tunnijaotusplaani.

Tabel 3.–1. Reaal-ja keskkonnasuuna kohustuslike ainete tunnijaotusplaani 2012/2013

Kohustuslikud õppeained	RÕK	TVL	12. kl.
Vene keel	3	5	2
Kirjandus	9	10	3
Eesti keel	9	12	4
Eesti kirjandus	1	1	–
Võõrkeel	6	9	3
Matemaatika	9	9	3
Matemaatika (süva)	–	6	2
Füüsika	6	8	2
Keemia	4	4	–
Bioloogia	4	4	–

Keemia (süva) /	–	1	–
Bioloogia (süva)			
Geograafia	3	3	–
Inimeseõpetus	1	1	1
Ühiskonnaõpetus	2	2	2
Ajalugu	7	7	3
Muusika	3	3	1
Kunst	3	3	1
Kehaline kasvatus	6	6	2
Infotehnoloogia	–	4	1
Kokku	76	99	30

3.2.2. Humanitaarsuund

3.2.2.1. Humanitaarsuunda kujundavad järgmised kursused:

- Kirjanduse süvendatud kursus
- Võõrkeele süvendatud kursus
- Venemaa ajaloo kursus
- Meedia kursus

3.2.2.2. Tabel 3.–2. annab ülevaate humanitaarsuuna tunnijaotusplaani.

Tabel 3.–2. Humanitaarsuuna kohustuslike ainete tunnijaotusplaani 2012/2013. õa

Kohustuslikud õppeained	RÕK	TVL	12. kl.
Vene keel	3	5	2
Kirjandus	9	10	3
Kirjandus (süva)	–	6	2
Eesti keel	9	12	4
Eesti kirjandus	1	1	–
Võõrkeel	6	9	3
Matemaatika	9	9	3
Füüsika	6	6	2
Keemia	4	4	–
Bioloogia	4	4	–
Geograafia	3	3	–
Inimeseõpetus	1	1	1
Ühiskonnaõpetus	2	2	2
Ajalugu	7	7	3
Muusika	3	3	1
Kunst	3	3	1
Kehaline kasvatus	6	6	2
Venemaa ajalugu	–	1	1
Meedia	–	2	1
Kokku	76	96	31

3.3. Õppesuunad, mis kehtivad 2011/2012. õppeaastast 2013/2014. õppeaastani

3.3.1. Sotsiaal-humanitaarsuund

3.3.1.1. Sotsiaal-humanitaarsuuna valinud õpilased saavad süvendatud üldkultuurilisi ja sotsiaalset arengut toetavaid teadmisi.

3.3.1.2. Sotsiaal-humanitaarõppesuunda kujundavad järgmised kursused:

- maailma- ja vene kirjandus — laiendatud õppeprogramm;
- ajalugu — laiendatud õppeprogramm;
- inimgeograafia ja inimeseõpetus;
- kunstiajalugu — laiendatud õppeprogramm;
- võõrkeel — laiendatud õppeprogramm.

3.3.1.3. Tabel 3.–3. annab ülevaate sotsiaal-humanitaarsuuna tunniarvust.

Tabel 3.–3. Sotsiaal-humanitaarsuuna tunniarvust

	aine	10. kl. / eesti k.	vene k.	11. kl. / eesti k.	vene k.	12. kl. / eesti k.	vene k.	
6	vene keel		2		2		2	
4+4	kirjandus		2		2		4	
1	eesti kirjandus			1				
9	eesti keel	12		0		0		
5	võõrkeel	3		4		4		
1	informaatika			1				
8	matemaatika		2		3		3	
4	bioloogia		2		2			
3+1	geograafia			2		1		
3	keemia			3				
5	füüsika		3		2			
6+3	ajalugu		3	3			3	
2+1	ühiskonnaõpetus					3		
1+2	inimeseõpetus						3	
3	muusika			3				
2+1	kunst					3		
1	uurimustöö alused			1				
5	kehaline kasvatus	2		2		1		
	valikained	2	2	1	2	5	4	16
	vene keeles		16		13		19	48
	eesti keeles	19		21		17		57
	kokku		35		34		36	105

3.3.2. Loodussuund

3.3.2.1. Selle suuna valinud õpilased saavad süvendatud bioloogia-, geograafia-, füüsika- ja keemiaalased teadmised.

3.3.2.2. Suunda kujundavad järgmised kursused:

- bioloogia — laiendatud õppeprogramm ning praktikumid;
- füüsika — laiendatud õppeprogramm ning praktikumid;

- geograafia — laiendatud õppeprogramm;
- keemia — laiendatud õppeprogramm ning praktikumid;
- võõrkeel — laiendatud õppeprogramm; informaatika.

3.3.2.3. Tabel 3.–4. annab ülevaate loodusõppesuuna tunnijaotusplaani.

Tabel 3.–4. Loodussuuna tunnijaotusplaan

tundide arv	aine	eesti k.	vene k.	eesti k.	vene k.	eesti k.	vene k.
6	vene keel		2		2		2
4+2	kirjandus		2		2		2
1	eesti kirjandus			1			
9	eesti keel	12		0		0	
5+6	võõrkeel	3		4		4	
8	matemaatika		2		3		3
4+3	bioloogia		2		2	1	2
3+1	geograafia			2		2	
3+3	keemia			3		3	
5+1	füüsika		3		2		1
6	ajalugu		2	2			2
2	ühiskonnaõpetus					2	
1	inimeseõpetus						1
3	muusika			3			
2	kunst					2	
2	informaatika	1		1			
1	uurimustöö alused			1			
5	kehaline kasvatus	2		2		1	
16	valikained		4		5	5	2
48	vene keeles		17		16		15
57	eesti keeles	18		19		20	
105	kokku		35		35		35

3.3.3. Reaalsuund

3.3.3.1. Reaalsuuna valinud õpilased saavad süvendatud matemaatika-, füüsika- ja informaatikaalased teadmised.

3.3.3.2. Suunda kujundavad järgmised kursused:

- matemaatika — laiendatud õppeprogramm;
- füüsika — laiendatud õppeprogramm;
- informaatika — arvutiõpe algkursusest programmeerimiseni;
- võõrkeel — laiendatud õppeprogramm.

3.3.3.3. Tabel 3.–5. annab ülevaate reaalsuuna tunnijaotusplaani.

Tabel 3.–5. Reaalsuuna tunnijaotusplaan

tundide arv	aine	eesti k.	vene k.	eesti k.	vene k.	eesti k.	vene k.
6	vene keel		2		2		2
4+2	kirjandus		2		2		2
1	eesti kirjandus			1			
9	eesti keel	12		0		0	

5+6	võõrkeel	3		4		4	
4	informaatika	1		2		1	
8+6	matemaatika		4		4		6
4	bioloogia		2		2		
3	geograafia			2		1	
3	keemia			3			
5+2	füüsika		3		2		2
4+2	ajalugu		2	2			2
2	ühiskonnaõpetus					2	
1	inimeseõpetus						1
3	muusika			3			
2	kunst					2	
1	uurimustöö alused			1			
5	kehaline kasvatus	2		2		1	
14	valikained		2	2	1	6	3
48	vene keeles		17		13		18
57	eesti keeles	18		22		17	
105	kokku		35		35		35

3.3.4. Spordisuund

3.3.4.1. Spordisuuna valinud õpilased saavad süvendatud anatoomia-, psühholoogia-, spordi- ja massaažialased teadmised.

3.3.4.2. Suunda kujundavad järgmised kursused:

- bioloogia — laiendatud õppeprogramm;
- inimeseõpetus — laiendatud õppeprogramm;
- kehaline kasvatus — laiendatud õppeprogramm;
- võõrkeel — laiendatud õppeprogramm.

3.3.4.3. Tabel 3.–6. annab ülevaate spordiõppesuuna tunnijaotusplaani.

Tabel 3.–6. Spordisuuna tunnijaotusplaan

tundide arv	aine	10. kl. / eesti k.	vene k.	11. kl. / eesti k.	vene k.	12. kl. / eesti k.	vene k.
6	vene keel		2		2		2
4+2	kirjandus		2		2		2
1	eesti kirjandus			1			
9+3	eesti keel	12		0		0	
5+6	võõrkeel	3		4		4	
2	informaatika			2			
8	matemaatika		2		3		3
4+2	bioloogia		3		3		
3	geograafia			2		1	
3	keemia			3			
5	füüsika		3		2		
6+3	ajalugu		3	3			3
2	ühiskonnaõpetus					2	
1+2	inimeseõpetus						3
3	muusika			3			
2	kunst					2	
1	massaaž					1	

1	uurimustöö alused			1			
5 +3	kehaline kasvatus	3		3		2	
13	valikained	2			1	3	7
48	vene keeles		15		13		20
57	eesti keeles	20		22		15	
105	kokku		35		35		35

3.4. Erinevate õppekeelte kasutamine gümnaasiumis

3.4.1. Gümnaasiumis õpetatakse eesti keeles lisaks kohustuslikele ainetele (vt **Tabel 3.–7.**) ka valikaineid.

3.4.2. Tabel 3.–7. annab ülevaate õppeainetest, mida gümnaasiumis 2013/2014. õppeaastal õpetatakse eesti keele baasil.

Tabel 3.–7. Gümnaasiumis eesti keeles õpetatavad ained 2013/2014. õppeaastal

Kooliaste	3. aasta õpilased/ minimaalne koormus	Õppeaine	Tundide arv nädalas	eesti keeles õpetatavate ainete %
Gümnaasium (kohustuslikud ained)		Geograafia	1	Min 60%
		Bioloogia	1	
		Ühiskonnaõpetus	2	
		Kunst	2	
		Keemia	3	
		Kehaline kasvatus	1	
		Informaatika	1	
		Ajalugu	1	
		Võõrkeel (eesti keele baasil)	4	
Gümnaasium (valikained)	32 tundi	Eesti keel	1	
		Soome keel (eesti keele baasil)	3	
		Geograafia	1	
		Ühiskonnaõpetus	1	
		Kunst	1	
		Õiguse alused	1	
		Usundiõpetus	1	
		Riigikaitse	1	
		Teadmisi massaažist*	1	
		Teenindamise alused*	1	
		Projektide koostamine ja juhtimine*	1	
		Personalitöö alused*	1	

* koostöös Tartu Kutsehariduskeskusega

4. VALIKKURSUSTE LOENDID JA VALIMISE PÕHIMÕTTED

- 4.1. Põhikoolis valikkursused toetavad aineõpet ning valikkursuste valiku teeb kool.
- 4.2. I kooliastme valikkursusteks on eesti keel — 2. ja 3. klassis ning inglise keel — 3. klassis.
- 4.3. II kooliastme valikkursusteks on matemaatika — 4. klassis ning inglise keel 5. ja 6. klassis.
- 4.4. III kooliastme valikkursusteks on matemaatika — 8. klassis, inimeseõpetus — 9. klassis ja arvutiõpetus 8. ja 9. klassis.
- 4.5. Gümnaasiumiastme valikkursused lähtuvad õppesuundadest, läbivatest teemadest, kooli omapärasest ja piirkondlikust eripärasest.
- 4.6. Gümnaasiumiastmes üksikute suunda kujundavate valikkursuste valiku teeb kool. Õpilane valib endale sobivad valikkursused kooli poolt pakutud kursuste hulgast.
- 4.7. Õpilaste poolt valitavad valikkursused moodustavad terviku ning ei ole otseselt ühegi kohustusliku aine- või kursuse lisa, s.t. ei nõua otseselt ühegi kohustusliku kursuse eelnevat läbimist.
- 4.8. Valikkursustel osalemine on 2011/2012.õppeaastal gümnaasiumis õpinguid alustavatele õpilastele kohustuslik 14-16 kursuste ulatuses (sõltuvalt valitud õppesuunast).
- 4.9. Valikkursuste läbiviimiseks moodustatakse klasside- või suundadevahelised õpperühmad.
- 4.10. Valikkursuste valiku järgmiseks õppeaastaks teevad gümnaasiumiastme õpilased jooksva õppeaasta 31. maiks.
- 4.11. Gümnaasiumis esmakordselt õpinguid alustavad õpilased teevad valikkursuste valiku samaaegselt kooli vastuvõtu taotluse täitmisega hiljemalt 28. juuniks.
- 4.12. Valikkursuste loendid ainevaldkonniti:

4.12.1. Keel ja kirjandus

Valikkursus	Õppekeel
	Vene keel
Maailekirjandus antiikajast 18. sajandini	×
Retoorika	×
Tänapäeva vene kirjandus	×
Tänapäeva väliskirjandus	×
Kirjandusliku teksti analüüs	×

4.12.2. Võõrkeeled

Valikkursus	Õppekeel	
	Vene keel	Eesti keel
Eesti maatumine		×
Eesti keele grammatika		×
Soome keel (B1) 2012/2013. õppeaastast		×
Prantsuse keel (B1) 2012/2013. õppeaastast	×	
Inglise keel (B2)		×

4.12.3. Matemaatika

Valikaine	Õppekeel
	Vene keel
Planimeetria I. Kolmnurkade ja ringide geomeetria	×
Planimeetria II. Hulknurkade ja ringide geomeetria	×
Majandusmatemaatika elemendid	×

4.12.4. Loodusained

Valikaine	Õppekeel	
	Vene keel	Eesti keel
Teistsugune füüsika	×	
Loodusteadused, tehnoloogia ja ühiskond	×	
Turismigeograafia	×	
Geoinformaatika	×	
Ökoloogia	×	×
Robootika	×	

4.12.5. Sotsiaalsained

Valikaine	Õppekeel	
	Vene keel	Eesti keel
Terviseõpetus	×	
Globaliseeruv maailm	×	
Karjääriõpetus		×
Õiguse alused		×
Venemaa ajalugu	×	
Psühholoogia	×	

4.12.6. Kehaline kasvatus

Valikaine	Õppekeel
Tantsuline liikumine	Eesti keel

4.12.7. Valikkursused, mida Tartu Vene Lütseum pakub gümnaasiumiõpilastele koostöös Tartu Kutsehariduskeskusega

Valikaine	Õppekeel
Teenindamise alused	Eesti keel

4.12.8. Gümnaasiumiastmes pakutavad valikained:

Valikaine	Õppekeel
	Eesti keel
Usundiõpetus	×
Riigikaitse	×
Majandus- ja ettevõtlusõpe	×
Uurimustöö alused	×
Toitlustamise alused	×
Eesti köök	×

5. LÄBIVAD TEEMAD JA NENDE KÄSITLEMISE PÕHIMÕTTED

5.1. Läbivate teemade käsitlemise põhimõtted

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

5.2. Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 5.2.1. õppekeskkonna korralduses — kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- 5.2.2. aineõppes — läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlevad näited ja meetodid, viiakse läbi aineülelisi ja klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- 5.2.3. valikainete valikul — valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- 5.2.4. õpilaste loovtöö valikul — õpilased võivad lähtuda läbivast teemast selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- 5.2.5. klassivälises ja huviringide õppetegevuses projekti- ning partnerlustegevuste kaudu — korraldatakse õppekäike, ühisüritusi ja kohtumisi koostöös erinevate asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega ning osaletakse maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

5.3. Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

- 5.3.1. **elukestev õpe ja karjääri planeerimine** — taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid;
- 5.3.2. **keskkond ja jätkusuutlik areng** — taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
- 5.3.3. **kodanikualgatus ja ettevõtlikkus** — taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;
- 5.3.4. **kultuuriline identiteet** — taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;
- 5.3.5. **teabekeskond** — taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi;
- 5.3.6. **tehnoloogia ja innovatsioon** — taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutama oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;
- 5.3.7. **tervis ja ohutus** — taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima

tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;

- 5.3.8. **väärtused ja kõlblus** — taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

5.4. Läbivate teemade kavad

5.4.1. Läbiv teema “Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”

5.4.1.1. Läbiva teema “Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” käsitlemisega põhikoolis taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.

5.4.1.2. Põhikooli õpilast suunatakse:

5.4.1.2.1. teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele;

5.4.1.2.2. arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisioskusi ning teabega ümberkäimise oskusi;

5.4.1.2.3. arendama oskust seada endale eesmärgid ning tegutseda neid ellu viies süsteemselt;

5.4.1.2.4. kujundama valmisolekut elukestvalt õppida ja kutseotsuseid teha ning tundma haridus- ja koolitusvõimalusi;

5.4.1.2.5. tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega, nende arenguga minevikus ja tulevikus, tundma õppima töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kodukoha majanduskeskkonda.

5.4.1.3. Läbiva teema “Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” käsitlemine I kooliastmes.

Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes aitab õpilasel kujundada positiivset hoiakut õppimisele ning toetab esmaste õpioskuste omandamist. Mänguliste tegevuste abil aidatakse õpilasel kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust. Õpilasele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ameteid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.

5.4.1.4. Läbiva teema “Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” käsitlemine II kooliastmes. Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvide ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärk on aidata õpilasel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Õpilasele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.

5.4.1.5. Läbiva teema “Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” käsitlemine III kooliastmes. Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub õpilase võimete, huvide, vajaduste ja hoiakute teadvustamisele, õpioskuste arendamisele ning esmaste kutsevalikutega seostamisele.

Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, millised eeldused ja võimalused on neil olemas, et oma soove ellu viia. Tähtis on käsitleda töö ja kutsega seotud stereotüüpseid suhtumisi kriitiliselt, et need ei muutuks õpilase tulevikuväljavaadete piirajateks. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilasele vahendatakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta ning luuakse võimalus saada kutsenõustamist.

- 5.4.1.6. Läbiva teema “Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine” käsitlemine gümnaasiumis. Gümnaasiumis aitab läbiv teema kujundada õpilase valmidust ja oskusi teha oma elukäiku puudutavaid valikuid ning suurendada teadmisi töömaailmast. Eesmärgiks on aidata õpilasel mõista ja väärtustada elukestvat õpet kui elustiili ning mõtestada oma karjääri planeerimist kui jätkuvat otsuste tegemise protsessi. Tähelepanu pööratakse praktilistele töötusoskustele ja sellekohaste õigusaktide tundmaõppimisele. Õpilastele vahendatakse teavet edasiõppimise ja töö leidmise võimaluste kohta (sealhulgas ettevõtlus) ning neile luuakse võimalused saada karjäärinõustamist.
- 5.4.1.7. Läbiva teema “Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” käsitlemisega gümnaasiumis taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes väärtustab elukestvat õpet kui elustiili ning mõtestab oma karjääri planeerimist kui jätkuvat otsuste tegemise protsessi, kellel on valmisolek ja oskused teha oma elukäiku puudutavaid valikuid ning suurendada teadmisi töömaailmast.
- 5.4.1.8. Gümnaasiumiastme õpilast suunatakse:
  - 5.4.1.8.1. tutvuma erinevate ametite/elukutsetega, haridus- ja koolitusvõimalustega, pöörama tähelepanu praktilistele töötusoskustele;
  - 5.4.1.8.2. koostama isiklikku karjääriplaani; analüüsima võimalikke alternatiivseid karjäärivalikuid ja nende mõju pikemas perspektiivis;
  - 5.4.1.8.3. analüüsima tööd reguleerivaid õigusakte, ettevõtte ja töötaja õigusi ja kohustusi ning kohalikku majanduskeskkonda;
  - 5.4.1.8.4. tutvuma teabega edasiõppimise ja töö leidmise võimaluste kohta (sealhulgas ettevõtlus) ning luuakse võimalused saada karjäärinõustamist.
- 5.4.2. Läbiv teema “Keskkond ja jätkusuutlik areng”
  - 5.4.2.1. Läbiva teema “Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemisega põhikoolis taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.
  - 5.4.2.2. Põhikooli õpilast suunatakse:
    - 5.4.2.2.1. aru saama loodusest kui terviküsteemist, inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest ning inimese sõltuvusest loodusressurssidest;
    - 5.4.2.2.2. aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest;
    - 5.4.2.2.3. väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust;
    - 5.4.2.2.4. arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklike keskkonnaalaseid seisukohti ning pakkuma lahendusi keskkonna-probleemidele;
    - 5.4.2.2.5. võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest, kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ja eluviisi.
  - 5.4.2.3. Läbiva teema “Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemine I kooliastmes. Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes tugineb õpilase kogemustele, igapäevaelu nähtustele ning looduse vahetule kogemisele. Õppe ja kasvatus kaudu taotletakse õpilase keskkonnataju kujunemist, pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutsemisviisidele, mille abil on keskkonnaprobleeme võimalik praktiliselt ära hoida ja lahendada.
  - 5.4.2.4. Läbiva teema “Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemine II kooliastmes. Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub peamiselt koduümbruse ja Eesti keskkonna-probleemide käsitlemisele. Arendatakse tahet osaleda

keskkonnaprobleemide ärahoidmises ja lahendamises ning kujundatakse keskkonnaalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist, õpitakse teadvustama end tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt.

- 5.4.2.5. Läbiva teema “Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemine III kooliastmes. Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub kohalike ning globaalsete keskkonna- ja inimarenguprobleemide käsitlemisele. Eesmärk on kujundada arusaama loodusest kui tervik-süsteemist, looduskeskkonna haprustest ning inimese sõltuvusest loodusvaradest ja -ressurssidest.

Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, rühmatööd, juhtumiuuringud, arutelud ning rollimängud. Õpitavad teadmised, oskused ja hoiakud loovad eeldused vastutustundliku ning säästva suhtumise kujunemiseks oma elukeskkonda ning eetiliste, moraalsete ja esteetiliste aspektide arvestamiseks igapäevaelu probleemide lahendamisel.

- 5.4.2.6. Läbiva teema “Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemine gümnaasiumis. Gümnaasiumiastmes harjutavad õpilased keskkonnaalastes küsimustes otsuste langetamist ja hinnangute andmist, arvestades nüüdisaja teaduse ja tehnoloogia arengu võimalusi (sealhulgas piiranguid), normatiivdokumente ning majanduslikke kaalutlusi. Kujundatakse valmisolekut tegeleda keskkonnakaitseküsimustega kriitiliselt mõtleva kodanikuna nii isiklikul, ühiskondlikul kui ka ülemaailmsel tasandil ning rakendada loodussäästlikke ja jätkusuutlikke tegutsemis- ning majandamisviise.

- 5.4.2.7. Läbiva teema “Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemisega gümnaasiumis taotletakse õpilase kujunemist keskkonnateadlikuks ja sotsiaalselt aktiivseks inimeseks, kes elab ning toimib vastutustundlikult, pidades silmas jätkusuutlikku tulevikku, ja on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.

- 5.4.2.8. Gümnaasiumiastme õpilast suunatakse:

- 5.4.2.8.1. väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust;
- 5.4.2.8.2. kujundama isiklikke keskkonnaalaseid seisukohti, osalema kodanikualgatuse korras keskkonnaasjade otsustamisel, pakkudes välja lahendusi keskkonnaprobleemidele nii isiklikul, ühiskondlikul kui ka ülemaailmsel tasandil;
- 5.4.2.8.3. aru saama loodusest kui terviksüsteemist ning inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest, inimese sõltuvusest loodusressurssidest;
- 5.4.2.8.4. aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest, inimtegevusega kaasnevatest riskidest;
- 5.4.2.8.5. võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest ja omandama jätkusuutlikku arengut toetavad väärtushinnangud ning käitumishinnangud.

- 5.4.3. Läbiv teema “Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”

- 5.4.3.1. Läbiva teema “Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” käsitlemisega põhikoolis taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonna liikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.

- 5.4.3.2. Põhikooli õpilast suunatakse:

- 5.4.3.2.1. väärtustama ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatusi ja vabatahtlikkusele põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivallatut lahendamist;

- 5.4.3.2.2. olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklikke seisukohti ning neid väljendama;
  - 5.4.3.2.3. tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi;
  - 5.4.3.2.4. mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ning toimimist;
  - 5.4.3.2.5. mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides;
  - 5.4.3.2.6. mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas ning suhtuma positiivselt ettevõtlusse ja selles osalemisse.
- 5.4.3.3. Läbiva teema “Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” käsitlemine I kooliastmes.
Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskne saada koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemusi. Selle viisid on õpilaste vabatahtlik tegevus, nt talgutöö, ühisürituste korraldamine vms. Lähtudes paikkonna võimalustest, tutvustatakse õpilasele kodukandi ettevõtteid, noorteühinguid ja teisi vabatahtlikke organisatsioone või huvirühmi, kes korraldavad kogukonnas üldkasulikke tegevusi, milles õpilased saavad osaleda.
- 5.4.3.4. Läbiva teema “Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” käsitlemine II kooliastmes.
Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on oluline toetada õpilase initsiatiivi ning pakkuda talle võimalusi ja abi ühisalgatusteks. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi. Oluline on suunata õpilasi leidma jõukohastele probleemidele loomingulisi lahendusi ning aidata neil kogeda koos tegutsemise kasulikkust ja vajalikkust.
- 5.4.3.5. Läbiva teema “Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” käsitlemine III kooliastmes.
Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub ühiskonna eri sektorite (avaliku, tulundus- ja mittetulundussektori) toimimisele ning nende seostele. Tähtsal kohal on riigi demokraatliku valitsemise korraldus ning üksikisiku või huvirühma osalemis- ja mõjutamisvõimalused kohaliku ja ühiskonna tasandi otsuste tegemisel. Kodanikualgatuse ning vabatahtlikuna tegutsemise mõistmiseks ja motiveerimiseks ning ettevõtlikkuse arendamiseks tutvustatakse õpilasele võimalusi osaleda tegevustes paikkonna hüvanguks ning teda julgustatakse neis tegevustes osalema.
- 5.4.3.6. Läbiva teema “Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” käsitlemine gümnaasiumis.
Gümnaasiumiastmel on peamine kohalikul ja riigi tasandil otsustamiseks ning majanduselus osalemiseks vajalike praktiliste oskuste kujundamine. Klassi- ja kooliväliste tegevuste ning projektide kaudu süvendatakse õpilaste teadlikkust ühiskonna poliitilisest ja majanduslikust toimimisest, et õpilased saaksid oma kogemuse kaudu tunnetada aktiivseks ja informeeritud kodanikuks olemise eeliseid.
- 5.4.3.7. Läbiva teema “Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” käsitlemisega gümnaasiumiastmes taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ja vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, on ühiskonda lõimitud, toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele, osaleb poliitiliste ning majanduslike otsuste tegemisel.
- 5.4.3.8. Gümnaasiumiastme õpilast suunatakse:
- 5.4.3.8.1. väärtustama demokraatlikku ühiselu korraldamist, koostööd, kodanikualgatust ja vabatahtlikkusel põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivaltatut lahendamist;
  - 5.4.3.8.2. mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ja toimimist, nende aluseks olevaid põhimõtteid, õigusi ja kohustusi;

- 5.4.3.8.3. mõistma enda kui üksikisiku rolli poliitilises ja majanduslikus süsteemis, võimalusi ja vajadust mõjutada ühiskonnas toimuvat ning omandada oskused otsustamisprotsessides osalemiseks;
  - 5.4.3.8.4. mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas, ettevõtlusega seotud negatiivseid ja positiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti ettevõtlusega seotud eetilistes küsimustes; analüüsima ettevõtlusega kaasnevaid riske ja nende vähendamise võimalusi.
- 5.4.4. Läbiv teema “Kultuuriline identiteet”
- 5.4.4.1. Läbiva teema “Kultuuriline identiteet” käsitlemisega põhikoolis taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.
  - 5.4.4.2. Põhikooli õpilast suunatakse:
    - 5.4.4.2.1. mõistma ennast kultuuri kandjana, edasiviijana ja kultuuride vahendajana;
    - 5.4.4.2.2. mõistma kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana;
    - 5.4.4.2.3. olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingsusse, taunima diskrimineerimist;
    - 5.4.4.2.4. tunda õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule;
    - 5.4.4.2.5. teadvustama ning tunda õppima mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust;
    - 5.4.4.2.6. omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.
  - 5.4.4.3. Läbiva teema “Kultuuriline identiteet” käsitlemine I kooliastmes.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on oluline pakkuda õpilasele võimalust osaleda oma kultuurikeskkonna tavades ja kogeda sellega seonduvaid emotsioone. Õpilasel aidatakse jõuda mõistmiseni, et teatud tavad ja kombed on omased teatud kultuurile. Õppe ja kasvatusena kujundatakse meie kultuuriruumis üldiselt tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse uudishimu uue ja erineva suhtes ning positiivset suhtumist sellesse. Õpilaste erinevaid kogemusi kokku viies saavutatakse üldpilt oma kultuurist ja selle kokkupuudetest teiste kultuuridega.
  - 5.4.4.4. Läbiva teema “Kultuuriline identiteet” käsitlemine II kooliastmes.

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on tähtis kujundada positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes ning vältida eelarvamusliku suhtumise kujunemist. Õpitakse respektierima erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit. Õppes ja kasvatuses leitakse võimalusi, kus õppija saab rakendada oma teadmisi ja oskusi omakultuuri tutvustamiseks näiteks koolide ja rahvusvaheliste projektide kaudu.
  - 5.4.4.5. Läbiva teema “Kultuuriline identiteet” käsitlemine III kooliastmes.

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes on keskne aidata õpilasel mõista, et omaenda tugev kultuuriline identiteet toetab teda teistes kultuurides orienteerumisel. Õpilasele pakutakse erinevaid võimalusi omandada kogemusi ning süvendada teadmisi teistest kultuuridest, saada elamusi erinevatest kunsti- ja kultuurivaldkondadest, sealhulgas võimalust kaasa lüüa kohalike kultuurisündmuste ettevalmistamises ja läbiviimises.
  - 5.4.4.6. Läbiva teema “Kultuuriline identiteet” käsitlemine gümnaasiumis.

Gümnaasiumiastme õppeprotsess toetab jätkuvalt omakultuuri väärtustamist, huvi ja eelarvamustevaba ning teadlikku suhtumist teistesse kultuuridesse. Õpilase teadmisi (Eesti ja maailma, eelkõige Euroopa Liidu liikmesriikide) erinevatest kultuuridest laiendatakse ja sünteesitakse tervikuks ajaloo, ühiskonnaõpetuse, muusika, kunstiajaloo, filosoofia, religiooni ajaloo, kirjanduse, võõrkeelte jm tundides. Oluline on luua võimalusi erinevate rahvaste ja kultuuridega tutvumiseks nii kirjanduse, interneti ja meedia teel kui ka vahetu kogemuse kaudu. Õpilasi julgustatakse arutlema selle üle, mida toob endaga kaasa elamine teises kultuuriruumis.

5.4.4.7. Läbiva teema “Kultuuriline identiteet” käsitlemisega gümnaasiumiastmes taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ja kultuuride muutumist ajaloo käigus, omab ettekujutust kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast, väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust, on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.

5.4.4.8. Gümnaasiumiastme õpilast suunatakse:

- 5.4.4.8.1. mõistma ennast kultuuri kandjana, edasivijana ja kultuuride vahendajana;
- 5.4.4.8.2. mõistma kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana, osalema kultuuridevahelises kommunikatsioonis;
- 5.4.4.8.3. olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomungusse, taunima diskrimineerimist;
- 5.4.4.8.4. tundma õppima ja väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripärasid, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ja seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule;
- 5.4.4.8.5. teadvustama, tundma õppima ja võrdlema mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust;
- 5.4.4.8.6. omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.

5.4.5. Läbiv teema “Teabekeskond”

5.4.5.1. Läbiva teema “Teabekeskond” käsitlemisega põhikoolis taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi.

5.4.5.2. Põhikooli õpilast suunatakse:

- 5.4.5.2.1. mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi;
- 5.4.5.2.2. valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest;
- 5.4.5.2.3. määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet;
- 5.4.5.2.4. kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskondi;
- 5.4.5.2.5. arendama kriitilise tebeanalüüsi oskust.

5.4.5.3. Läbiva teema “Teabekeskond” käsitlemine I kooliastmes.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskmises õpilase igapäevane teabekeskond. Õpetaja abil ja kaaslaste toel harjutakse kirjeldama oma tegevust teabekeskonnas. Õpilane õpib mõistma temale suunatud teadete suhtluseesmärki ning eristama olulisi teateid ebaolulistest. Samuti harjub õpilane mõistma, millised seaduspärasused kehtivad privaatses ja millised avalikus ruumis, sealhulgas internetis. Läbiva teema rõhuasetused toetavad I kooliastmes inimeseõpetuse, emakeele ning teiste õppeainete kaudu toimuvat suhtlemisuskuste kujundamist. Õpilase eakohast meediakasutust arvestades pööratakse rohkem tähelepanu visuaalsele meediale ning visuaalse teksti analüüsile.

- 5.4.5.4. Läbiva teema “Teabekeskond” käsitlemine II kooliastmes.
Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on käsitluse keskmes avalikus ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasused ning põhiliste kommunikatsiooniformaatide tundmaõppimine. Õpilane harjub internetis liikudes eristama avalikku ja isiklikku sfääri ning valima selle põhjal õiget suhtlusviisi. Teise kooliastme jooksul harjutakse lugema ja kuulama uudist kui üht ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ning tuvastama uudises puuduvat teavet.
- 5.4.5.5. Läbiva teema “Teabekeskond” käsitlemine III kooliastmes.
Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes õpitakse mõistma ja analüüsima meedia rolle ühiskonnas, sealhulgas majanduselus, ning kasutama meediat teabeallikana. Senisest olulisemaks muutub teabe usaldusväärsuse kriitiline hindamine, kuna õpilane hakkab leitud teavet järjest rohkem kasutama isiklike otsuste tegemiseks (nt õppimisvõimalusi valides). Õpetus ja kasvatus töös aitavad õpilasel mõista internetis leiduvaid võimalusi ja ohte ning ennast ja oma privaatsust kaitsta; iseseisev teabeotsing muutub õpilasele harjumuspäraseks. Läbiva teema käsitlemine loob võimalused analüüsida meediaga seotud problemaatilisi olukordi (eraellu sekkumine, väärteabe edastamine, huvide kahjustamine, kallutatud teabe edastamine vms).
- 5.4.5.6. Läbiva teema “Teabekeskond” käsitlemine gümnaasiumis.
Gümnaasiumiõpilane teeb meediatarbijana iseseisvaid valikuid ning põhjendab neid, lähtudes oma erinevatest huvidest ja vajadustest. Õpilane on kursis avalikus ruumis tegutsemise reeglitega ning taunib nende rikkumist. Ta mõistab meediamajanduse rolli ühiskonnas, tutvub globaliseerumise mõjudega meedia sisule ja inimeste meediakasutusharjumustele. Läbiva teema ja aineõppe koos-mõjul suudab õpilane oma sõnumi vormistada ja seda otstarbekalt edastada.
- 5.4.5.7. Läbiva teema “Teabekeskond” käsitlemisega gümnaasiumiastmes taotletakse õpilase kujunemist infoteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat infokeskkonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ja selles toimida vastavalt oma eesmärkidele ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetikale.
- 5.4.5.8. Gümnaasiumiastme õpilast suunatakse:
- 5.4.5.8.1. määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet;
  - 5.4.5.8.2. kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad endas erinevate teavikute ja teabekeskondade kasutamist;
  - 5.4.5.8.3. arendama kriitilise tebeanalüüsi oskust; võrdlema erinevaid diskursiivseid praktikaid (nt seltskonnameedia, kohtupraktika, meelelahutus, sõprade omavaheline suhtlus jpt) ning neis valitsevaid suhtlemisnorme;
  - 5.4.5.8.4. mõistma meedia kui majandusharu üldisi toimimismehhanisme, sealhulgas meedia osa tööturul;
  - 5.4.5.8.5. analüüsima avalikus ruumis kehtivaid reegleid ning kirjeldama võimalikku tegevust nende rikkumise korral.
- 5.4.6. Läbiv teema “Tehnoloogia ja innovatsioon”
- 5.4.6.1. Läbiva teema “Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemisega põhikoolis taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.
- 5.4.6.2. Põhikooli õpilast suunatakse:
- 5.4.6.2.1. omandama teadmisi tehnoloogiatega toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;
  - 5.4.6.2.2. mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;

- 5.4.6.2.3. aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest;
  - 5.4.6.2.4. mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud eetilistes küsimustes;
  - 5.4.6.2.5. kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (edaspidi IKT) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;
  - 5.4.6.2.6. arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel erinevates projektides.
- 5.4.6.3. Läbiva teema “Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemine I kooliastmes.
Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes õpitakse tundma infotehnoloogia kasutamise põhivõtteid, vormistades arvutiga loovtöid. Soovitav on kasutada eelkõige frontaalset õpetamismeetodit ning mängulisi arvutiprogramme. Tehnoloogia rakendamise võimalusi mitmekesistatakse foto või video tegemise ning mudelite ja makettide meisterdamise integreerimise kaudu õppetegevusse.
- 5.4.6.4. Läbiva teema “Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemine II kooliastmes.
Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes põhineb eelkõige kooli ja õppetööga seonduvatel praktilistel ülesannetel, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses. Arvutipõhises õppes on soovitatav kasutada rühmatööd ja aktiivõppemeetodeid.
- 5.4.6.5. Läbiva teema “Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemine III kooliastmes.
Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes kujundab IKT rakendamise pädevusi igapäevaelus ja õpingutes. Nende pädevuste kujundamiseks tuleb erinevate õppeainete õpetajatel lõimida oma ainetundidesse IKT rakendamisel põhinevaid meetodeid ja töövõtteid. Lisaks arvutiklassis peetud ainetundidele on III kooliastmes soovitatav kasutada nüüdisaegseid IKT vahendeid ka kodutööde ja õuesõppe puhul.
- 5.4.6.6. Läbiva teema “Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemine gümnaasiumis.
Gümnaasiumis käsitletakse läbivat teemat eelkõige rühmatööna teostatavate uurimis- ja arendusprojektide vormis, püüdes võimaluse korral kaasata kodukandi innovaatilisemaid tehnoloogiafirmasid või teaduskeskusi. Eesmärgiks on positiivsete hoiakute kujundamine tehnoloogilise innovatsiooni ja sellega seonduvate karjäärivõimaluste suhtes. Samuti tuleb gümnaasiumiastme lõpuks tagada kõigi õpilaste valmisolek IKT kasutamiseks igapäevaelus, õpingutes ja töös.
- 5.4.6.7. Läbiva teema “Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemisega gümnaasiumiastmes taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.
- 5.4.6.8. Gümnaasiumiastme õpilast suunatakse:
- 5.4.6.8.1. omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;
  - 5.4.6.8.2. mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ja keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;
  - 5.4.6.8.3. aru saama tehnoloogilise, majandusliku, sotsiaalse ning kultuurilise innovatsiooni vastastikustest mõjudest ja omavahelisest seotusest;
  - 5.4.6.8.4. mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud eetilistes küsimustes;
  - 5.4.6.8.5. kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (edaspidi IKT) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;

- 5.4.6.8.6. arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet innovaatiliste ideede rakendamisel erinevates projektides, osalema koostöös kaasõpilaste ja/või tehnoloogiafirmaga innovaatilises arendusprojektis.
- 5.4.7. Läbiv teema “Tervis ja ohutus”
- 5.4.7.1. Läbiva teema “Tervis ja ohutus” käsitlemisega põhikoolis taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.
- 5.4.7.1.1. Tervisekasvatus põhineb õpilaste tervisega seonduvate teadmiste ja hoiakute ning sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamisel. Seda toetab tervist edendava kooli põhimõtete rakendamine koolis.
- 5.4.7.1.2. Ohutuse valdkonnas õpetatakse käituma ohutult liiklus-, tule-, veeohu ja teiste keskkonnast tulenevate ohtude puhul ning otsima vajaduse korral abi.
- 5.4.7.2. Põhikooli õpilast suunatakse:
- 5.4.7.2.1. **tervise valdkonnas:**
- 5.4.7.2.1.1. terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele;
- 5.4.7.2.1.2. kasutama oma teadmisi, enesega toimetuleku oskusi ning üldisi sotsiaalseid oskusi enda ja teiste turvalisuse, sealhulgas turvalise koolikeskkonna kujundamiseks;
- 5.4.7.2.1.3. teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega;
- 5.4.7.2.1.4. leidma ning kasutama usaldusväärset terviseteadet ja abiteenuseid;
- 5.4.7.2.1.5. teadvustama keskkonna mõju oma tervisele.
- 5.4.7.2.2. **ohutuse valdkonnas:**
- 5.4.7.2.2.1. tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi;
- 5.4.7.2.2.2. vältima ohuolukordadesse sattumist;
- 5.4.7.2.2.3. kujundama turvalisele kooli- ja kodukeskkonnale ning liiklusohutusele suunatud hoiakuid ja käitumist;
- 5.4.7.2.2.4. omandama teadmisi ning oskusi ohu- ja kriisiolukordades tõhusalt käituda;
- 5.4.7.2.2.5. kujundama õiget liikluskäitumist, harjuma järgima liikluses kehtivaid norme ning arvestama kaasliiklejaid;
- 5.4.7.2.2.6. tundma õppima ja väärtustama liikluse ning ohutuse reeglitest tulenevaid õigusi, kohustusi ja vastutust.
- 5.4.7.3. Läbiva teema “Tervis ja ohutus” käsitlemine I kooliastmes
- Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes pannakse rõhk tervislike ja ohutute käitumisviiside kujundamisele. Õppija omandab eakohased teadmised ja oskused seonduvalt tervise füüsilise, vaimse, emotsionaalse kui sotsiaalse tervise aspektiga ning kujuneb tervist väärtustav hoiak. Selles vanuses on tähtis, et õpilane mõistaks ohu olemust ja selle tekkepõhjusi oma igapäevases keskkonnas ning omandaks oskused käituda ohutult ja turvaliselt. Õppemeetoditest on rõhk jutustustel, aruteludel, rühmatöödel, demonstratsioonidel, rollimängudel ja käitumise modelleerimisel.
- 5.4.7.4. Läbiva teema “Tervis ja ohutus” käsitlemine II kooliastmes
- Läbiva teema “Tervis ja ohutus” käsitlemisel II kooliastmes pööratakse teadmiste ja oskuste kujundamise kõrval tähelepanu eelkõige vastavasisuliste väärtushinnangute kujundamisele, õpetuse elulähedusele ja levinuma riskikäitumise ärahoidmisele (käitumine, millega kaasnevad nt vigastused, ohu tekkimine, alkoholi jt uimastite kuritarvitamine, suitsetamine, seksuaalne

riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähene kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus). Õppemeetoditest sobivad aktiivõppemeetodid, arutelu, rühmatöö, rollimängud ja demonstratsioonid. Õppetööd ainetundides saavad täiendada noortelt noortele metoodikal põhinevad tunnivälised projektid.

5.4.7.5. Läbiva teema “Tervis ja ohutus” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes pööratakse tähelepanu tervist ja ohutust väärtustavate hoiakute kujundamisele ning tervisliku ja ohutu käitumise oskuste arendamisele. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, diskussioon, juhtumianalüüsid, rühmatöö, uurimisprojektid ja rollimängud. Tähtsal kohal on ka õpilastega korraldatavad klassivälised ennetusprogrammid ning õpilaste maksimaalne kaasamine tervist edendavatesse ja ümbritseva turvalisust suurendavatesse tegevustesse.

5.4.7.6. Läbiva teema “Tervis ja ohutus” käsitlemine gümnaasiumis

Gümnaasiumiosas on põhiliseks läbiva teema käsitlemise vormiks õpilaste praktiline tunniväliline terviseedenduslik ja turvalisust toetav tegevus, sealhulgas nooremate juhendajatena ja projektide väljatöötajatena ning rakendajatena oma koolis või ka riiklikul tasandil.

5.4.7.7. Läbiva teema “Tervis ja ohutus” käsitlemisega gümnaasiumiastmes taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ja kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.

5.4.7.8. Gümnaasiumiastme õpilast suunatakse:

5.4.7.8.1. hindama mitmesuguste käitumisviiside ohutusastet ning lühi- ja pikaajalisi tagajärgi tervisele ja turvalisusele; selgitama loodus- ja sotsiaalainetes õpitule tuginedes alkoholi ja tubaka mõju inimorganismile ja käitumisele;

5.4.7.8.2. analüüsima ja hindama keskkonna ja ühiskonna (sealhulgas eakaaslaste) mõju inimeste tervisele ja ohutusosalaste otsuste langetamisele; vältima negatiivseid mõjusid ja toetama teisi positiivsete otsuste langetamisel;

5.4.7.8.3. analüüsima tervise- ja ohutusosalase info, toodete ja teenuste kvaliteeti, maksumust ja kättesaadavust;

5.4.7.8.4. analüüsima ohuteguri suurust, teadvustama õnnetuse ahelreaktsiooni võimalikkust; tunda ära olukorrad, mis nõuavad professionaalset abi.

5.4.8. Läbiv teema “Väärtused ja kõlblus”

5.4.8.1. Läbiva teema “Väärtused ja kõlblus” käsitlemisega põhikoolis taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

5.4.8.2. Põhikooli õpilast suunatakse:

5.4.8.2.1. tunnustama väärtusi, kõlbelisi norme ja viisakusreegleid;

5.4.8.2.2. analüüsima süstemaatiliselt kõlbelisi norme ja väärtusi;

5.4.8.2.3. arutlema üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtma;

5.4.8.2.4. juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel;

5.4.8.2.5. osalema kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima;

5.4.8.2.6. reflekteerima nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumis põhimõtete üle, kasutades kõlbeliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemise oskusi.

5.4.8.3. Läbiva teema “Väärtused ja kõlblus” käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on rõhk iseenda tundaõppimisel, heade kommete omandamisel ja sellise klassikollektiivi kujundamisel, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, inimväärikust,

lugupidamist enda ja teiste vastu, lubaduste pidamist ning demokraatlikku osalemist ja rahvuslikkust. Õppemeetoditest on esikohal töö jutustustega, rollimängud, arutelud ja õpetaja selgitused, mille vältel õpitakse oma kogemusi teadvustama ning oma tegutsemist jälgima ja reflekteerima.

5.4.8.4. Läbiva teema “Väärtused ja kõlblus” käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisega II kooliastmes teadvustatakse ja mõtestatakse kõlbelisi norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitluse kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbeliste normide taustal. Õpilase mõttearendustesse tuleks suhtuda paindlikult, jättes õpilasele võimaluse säilitada oma arvamus. Õppemeetoditest on kesksel kohal lugude analüüs, aktiivõppemeetodid, rühmatöö, konfliktsete juhtumite arutelu ning rollimängud. Õppevara kaudu tutvustatakse õpilasele positiivseid kõlbelisi eeskujusid ja ideaale. Igapäevases koolielus pakutakse võimalusi rakendada omandatud teadmisi.

5.4.8.5. Läbiva teema “Väärtused ja kõlblus” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes toob selgemalt esile väärtushinnangute ja kõlbeliste normide ühiskondliku ning ajaloolis-kultuurilise mõõtme. Erinevate maailmavaadete ja religioonide tutvustamisega (ajaloos ning tänapäeval) toetatakse sallivuse ja lugupidava suhtumise ning maailmavaatelistes küsimustes orienteerumise oskuste kujunemist. Eri allikatest teabe kogumisega, erinevates õppeainetes käsitletu ning kogemuste põhjal juhitakse õpilasi arutlema väärtuste ja kõlbelisuse teemade üle, võrdlema erinevaid seisukohti ja põhjendama oma seisukohti, pidades silmas eelarvamusteta, taktitundelist, avatud ja lugupidavat suhtumist erinevatesse arusaamadesse. Sobilik on teha uurimisprojekte, mis võimaldavad käsitleda küsimusi sügavamalt ja mitmekülsemalt.

5.4.8.6. Läbiva teema “Väärtused ja kõlblus” käsitlemine gümnaasiumis

Läbiva teema käsitlemisel gümnaasiumis on kesksel kohal kriitilise mõtlemise ja argumenteerimis-oskuse arendamine, asjakohase teabe kogumine ja üldistuste tegemine, tuues esile seoseid erinevate valdkondade, varasemate teadmiste ja kogemustega ning väärtussüsteemide, maailma-pildi ja maailmavaate küsimustega. Soovitavate käitumisviiside kujunemist tõhustab õpilase osalus demokraatlikes diskussioonides, kooli õpilasomavalitsuse ja muude sarnaste organisatsioonide töös ning kaasatus koolielu korraldamisse.

5.4.8.7. Läbiva teema “Väärtused ja kõlblus” käsitlemisega gümnaasiumiastmes taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse ja sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

5.4.8.8. Gümnaasiumiastme õpilast suunatakse:

- 5.4.8.8.1. analüüsima kriitiliselt ja argumenteeritult väärtusi ja kõlbelisi norme, erinevaid väärtussüsteeme, nende seoseid ajaloolis-kultuurilise kontekstiga, religiooniga ja maailmavaatega;
- 5.4.8.8.2. reflekteerima isiklikke väärtushoiakute ja kõlbeliste tõekspidamiste üle; tegema mõtestatud maailmavaatelisi ja kõlbelisi valikuid ning neid põhjendama;
- 5.4.8.8.3. tegutsema erinevaid vaateid ja seisukohti respektierides ning kaitsma ja põhjendama oma seisukohti;
- 5.4.8.8.4. ette nägema, võimaluse korral vältima ja lahendama väärtuste ja kõlbeliste normidega seotud konfliktsituatsioone;
- 5.4.8.8.5. mõistma, et mitmekesisus on ühiskonna rikkuse ja arengu tingimusi.

6. LÕIMINGU PÕHIMÕTTED

- 6.1.** Tartu Vene Lütseumi õppekava lõimingu aluseks on kooli õppe- ja kasvatusesmärgid ning -põhimõtted. Lõimingu kaudu kujundatakse tervikuks Tartu Vene Lütseumi põhikooli- ja gümnaasiumiastme õppetegevus ja selle tulemused. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste ning tervikliku maailmapildi kujunemist. Ainevaldkonnad aitavad kujundada ainetevahelisi seoseid ja vastavaid võtmepädevusi. Nii põhikoolis kui gümnaasiumiastmes rakendatakse paljude ainete õpetamisel lõimitud aine- ja keeleõpet, mis kajastub ainekavades.
- 6.2.** Lõiming realiseerub:
- 6.2.1. õppeainete ühiste ja lähedaste eesmärkide kaudu;
  - 6.2.2. õpitulemuste kaudu;
  - 6.2.3. õppeteemade ja mõistete kaudu;
  - 6.2.4. meetodite abil –ühe õppeaine reeglite, töövõtete, oskuste, meetodite kohaldamine teise aine õppetöös;
  - 6.2.5. õpitava korduva ja süvendava käsitlemise abil klasse ja kooliastmeid läbivalt;
  - 6.2.6. ühe õppeaine või ainevaldkonna piire ületava õpilasuurimuste, loovtööde, projektide kaudu;
  - 6.2.7. läbivate teemade abil.
- 6.3.** Tartu Vene Lütseumi õppekava lõimingule aitab kaasa füüsilise õpikeskkonna mitmekesistamine: õuesõpe, õppekäigud loodusesse, muuseumidesse, arhiividesse, erinevatesse asutustes ja ettevõtetesse, õppeekskursioonid, õppe korraldamine virtuaalses keskkonnas.
- 6.4.** Lõimingu saavutamist kavandatakse kooli õppekava arenduse ning õpetajate õppe- ja kasvatustegevuse töökavade koostamise käigus.

7. LOOVTÖÖ KORRALDAMISE PÕHIMÕTTED NING TEMAATILISED RÕHUASETUSED III KOOLIASTMES

- 7.1. Kolmandas kooliastmes korraldatava loovtöö põhitaotluseks on arendada õpilaste loovat eneseväljendus- ja iseseisvalt töötamise oskust.
- 7.2. Kolmandas kooliastmes sooritavad Tartu Vene Lütseumi õpilased läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus või praktiline töö.
- 7.3. Õpilasuurimus on õpilase poolt õppekava raames ettevalmistatud töö, mille koostamisel arvestatakse teadustööle esitatavaid nõudeid.
- 7.4. Praktiline töö on õpilase poolt õppekava raames loodud teos, õpilasfirma, tehnoloogiline lahendus, õppematerjal või projekt ja selle kirjalik kokkuvõte.
- 7.5. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt. Kollektiivse loovtöö puhul peab töös olema selgelt näidatud ja eristatav iga kaasautori panus ning kõik kaasautorid peavad osalema õpilasuurimuse või praktilise töö kaitsmisel.
- 7.6. Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamise perioodi ja protsessi täpse ajakava igaks õppeaastaks kehtestab kooli direktor käskkirjaga.

8. ÜLEKOOLILISTE JA KOOLIDEVAHELISTE PROJEKTIDE KAVANDAMISE PÕHIMÕTTED

- 8.1.** Projekt on tegevus, kus on algus, lõpp ja mõõdetav tulemus.
- 8.2.** Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide läbiviimise põhitaotlus on Tartu Vene Lütseumi arengukava visiooni ja õppekava toetamine.
- 8.3.** Projektide kavandamist ja läbiviimist korraldab projektijuht kooli pedagoogilise personali hulgast.
- 8.4.** Iga ülekoolilise ja koolidevahelise projekti läbiviimise eest vastutav projektijuht määratakse enne õppeaasta algust kooli üldtööplaani koostamise käigus.
- 8.5.** Koolis kavandatakse ja viiakse läbi projekte, mis on:
  - 8.5.1. Ainekesksed;
  - 8.5.2. Ainetevahelised;
  - 8.5.3. Ainevaldkondade-vahelised;
  - 8.5.4. Läbivatest teemadest lähtuvad.

9. ÕPPE JA KASVATUSE KORRALDUS JA AJAKASUTUS

9.1. Õppe ja kasvatuse korraldus

- 9.1.1. Tartu Vene Lütseum lähtub põhimõtetest, et
  - 9.1.1.1. kvaliteetne põhiharidus on kättesaadav kõigile isikutele, sõltumata nende sotsiaalsest või majanduslikust taustast;
  - 9.1.1.2. õpilaste liikumisel ühelt kooliastmelt või haridustasemelt teisele ei ole takistusi;
  - 9.1.1.3. kool lähtub oma tegevuse korraldamisel piirkonna eripärast, õpilaste vajadustest ja huvidest, vanemate ettepanekutest.
- 9.1.2. Tartu Vene Lütseumi põhikoolis on õppe- ja kasvatustegevus korraldatud traditsioonilise õppekorralduse alusel, kus kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel vastavalt tunnijaotusplaani alusel koostatud tunniplaanile.
- 9.1.3. Tartu Vene Lütseumi gümnaasiumiastmes rakendatakse tsükliõpet, v.a. selliste õppeainete puhul nagu eesti keel, vene keel, inglise keel, matemaatika, eesti kirjandus ja kehaline kasvatus, mida õpitakse kogu õppeaasta vältel vastavalt tunnijaotusplaani alusel koostatud tunniplaanile.
- 9.1.4. Tartu Vene Lütseumi gümnaasiumiastmes rakendatakse koolis väljatöötatud eestikeelsele aineõppele ülemineku mudelit, mille järgi vene keeles õpetatakse matemaatikat, füüsikat, ajalugu (va Eesti ajalugu), bioloogiat, vene keelt ja kirjandust ning
  - 9.1.4.1. õppeaasta pearõhk on eesti keele omandamisel vähemalt B2 tasemel ning eesti keele riigieksami sooritamine;
  - 9.1.4.2. õppeaasta pearõhk on eestikeelsel aineõppel ning uurimustöö sooritamisel;
  - 9.1.4.3. õppeaasta pearõhk on eestikeelsel aineõppel ning suunaeksami ja riigieksamite sooritamisel.
- 9.1.5. Õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori kokkuleppel võib kool arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis Tartu Vene Lütseumis õpetatava osana, tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.
- 9.1.6. Tartu Vene Lütseumi õppe ja kasvatuse korraldus on reglementeeritud kooli kodukorras ja põhimääruses.

9.2. Õppe ja kasvatuse ajakasutus

- 9.2.1. Õppe- ja kasvatuskorralduse põhivorm põhikoolis ja gümnaasiumis on õppetund. Õppetunnid (sealhulgas projekt-, õues- ja muuseumiõpe) toimuvad koolis või väljaspool kooli õppekäigu või ekskursioonina.
- 9.2.2. Õppeaasta koosneb neljast õppeveerandist ning haridus- ja teadusministri poolt määratud koolivaheaegadest.
- 9.2.3. Õpilaste nädalakoormus põhikooli klassides on järgmine:
  1. klass – 20 õppetundi
  2. klass – 23 õppetundi
  3. klass – 25 õppetundi
  4. klass – 25 õppetundi
  5. klass – 28 õppetundi
  6. klass – 30 õppetundi
  7. klass – 30 õppetundi
  8. klass – 32 õppetundi
  9. klass – 32 õppetundi.
- 9.2.4. Õpilase väikseim lubatud õppekoormus gümnaasiumis on 96 kursust. Kursus vastab 35 ühe õppeaine raames toimuvale õppetunnile.

- 9.2.5. Õpetaja planeerib oma tööd koostöös teiste õpetajatega. Õppeveerandi või kursuse jooksul läbitavad peamised teemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse põhikooliõpilastele teatavaks õppeveerandi ning gümnaasiumiõpilastele kursuse algul.
- 9.2.6. Kooli päevakava kajastab õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste (pikapäevarühm, huviringid) järjestust ja ajalist kestvust.
- 9.2.7. Projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks kasutatakse üldjuhul aega, mida võimaldab päevakava.

10. HINDAMISE KORRALDUS

10.1. Hindamine

- 10.1.1. Hindamise eesmärk on:
  - 10.1.1.1. toetada õpilase arengut;
  - 10.1.1.2. anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
  - 10.1.1.3. innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
  - 10.1.1.4. suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
  - 10.1.1.5. suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
  - 10.1.1.6. anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.
- 10.1.2. Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.
- 10.1.3. Kool annab põhikooli õpilasele ja piiratud teovõimega põhikooli õpilase puhul ka vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse kohta neli korda õppeaastas (iga veerandi lõpus) ning kaks korda õppeaastas (pärast 2. ja 5. tsükli) annab tagasisidet gümnaasiumiastme õpilase käitumise kohta.
- 10.1.4. Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning saadud hinnete kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne on aluseks kokkuvõtivatele hinnetele. Hindamise korraldus ning õpilaste ja vanemate hinnetest teavitamise kord on sätestatud kooli kodukorras.
- 10.1.5. Nõuded õpilase käitumisele esitatakse Tartu Vene Lütseumi kodukorras.

10.2. Kujundav hindamine

- 10.2.1. Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämiste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.
- 10.2.2. Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad pedagoogid õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
- 10.2.3. Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärgi seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.
- 10.2.4. Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

10.3. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

- 10.3.1. Õpilase teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas õppekavas toodud oodatavate õpitulemustega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes. Ainealaste teadmiste ja oskuste

hindamise tulemusi väljendatakse numbriliste hinnetega üheteistkümne palli süsteemis.

10.3.2. Hindamisel üheteistkümne palli süsteemis:

- 10.3.2.1. hindegaga "5+" hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ületavad õpilase õppe aluseks olevaid taotletavaid õpitulemusi;
- 10.3.2.2. hindegaga "5" hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral;
- 10.3.2.3. hindegaga "5 –" hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral, kuid esineb üksikuid vajakajäämisi;
- 10.3.2.4. hindegaga "4+" hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad peaaegu täiel määral õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele, kuid esineb vajakajäämisi;
- 10.3.2.5. hindegaga "4" hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
- 10.3.2.6. hindegaga "4 –" hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele, kuid esineb üksikuid vajakajäämisi;
- 10.3.2.7. hindegaga "3+" hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele, kuid esineb vajakajäämisi;
- 10.3.2.8. hindegaga "3" hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisesel õppimisel või edasises elus;
- 10.3.2.9. hindegaga "3 –" hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada, kuid tal võivad tekkida olulised raskused hakkamasaamisel edasisesel õppimisel või edasises elus;
- 10.3.2.10. hindegaga "2" hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisesel õppimisel või edasises elus;
- 10.3.2.11. hindegaga "1" hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisesel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

10.3.3. Üheteistkümne palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et

- 10.3.3.1. hindegaga "5+" hinnatakse õpilast, kelle tulemus on silmapaistvalt suurepärane ning kes on saavutanud 100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust;
  - 10.3.3.1.1. hindegaga "5" hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 95–99 %;
  - 10.3.3.1.2. hindegaga "5–" hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–94 %;
  - 10.3.3.1.3. hindegaga "4+" hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 85–89 %;
  - 10.3.3.1.4. hindegaga "4" hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 80–84 %;

- 10.3.3.1.5. hindegaga “4–” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 75–79 %;
- 10.3.3.1.6. hindegaga “3+” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 66–74 %;
- 10.3.3.1.7. hindegaga “3” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 57–65 %;
- 10.3.3.1.8. hindegaga “3–” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 48–56 %;
- 10.3.3.1.9. hindegaga “2” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 20–47 %;
- 10.3.3.1.10. hindegaga “1” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 0–19 %.
- 10.3.4. Õpilase koolist lahkumisel teisendatakse kokkuvõtvad hinded ning käimasoleva õppeveerandi või kursuse jooksul saadud hinded viie palli süsteemi järgmiselt:

Hinne üheteistkümne palli süsteemis	Vastav hinne viie palli süsteemis
“5+”	“5”
“5”	
“5–”	
“4+”	“4”
“4”	
“4–”	
“3+”	“3”
“3”	
“3–”	
“2”	“2”
“1”	“1”

- 10.3.5. Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib vastavat kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindegaga “1”.
- 10.3.6. Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga “1” või “2” või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks.

10.4. Kokkuvõtvad hinded ja järgmisse klassi üleviimine

- 10.4.1. Kokkuvõttev hindamine põhikoolis on hinnete koondamine veerandi- ja poolaastahinneteks ning veerandi- ja poolaastahinnete koondamine aastahinneteks.
- 10.4.2. Kokkuvõtvahindamisena mõistetakse ka teadmiste ja oskuste tõendamist juhul, kui kool arvestab Tartu Vene Lütseumi õppekava välist õppimist või tegevust koolis õpetatava osana vastavalt “Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 17 lõikele 4.
- 10.4.3. Põhikooli õpilast ja piiratud teovõimega õpilase puhul ka vanemat teavitatakse kokkuvõtvatest hinnetest.
- 10.4.4. Põhikooli õpilasele, kelle veerandi- või poolaastahinne on “1”, “2” või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused. Vastava ettepaneku teeb aineõpetaja, kes esitab direktorile kirjaliku ettepaneku hiljemalt algava veerandi 1. õppenädala lõpuks.
- 10.4.5. Põhikooli õpilaste puhul otsustab õppenõukogu aastahinnete alusel, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse enne õppeperioodi lõppu.
- 10.4.6. Põhikooli õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt veerandi- või poolaastahinnetest tuleks välja panna aastahinne “1” või “2”. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetel juhendamisel õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused.

- Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.
- 10.4.7. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta põhikooli õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines aastahinne "1" või "2", täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta põhikooli õpilane klassikursust kordama.
  - 10.4.8. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama põhikooli õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamis õppeaines aastahinne "1" või "2". Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.
  - 10.4.9. Aastahinded 9. klassi õpilasele pannakse välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.
  - 10.4.10. Lõigetes 10.4.5. ja 10.4.9. sätestatud tähtaegu ei kohaldata põhikooli õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmise klassi üleviimise ajaks.

10.5. Kokkuvõtva hindamise põhimõtted põhikoolis

- 10.5.1. Põhikooliõpilasele pannakse veerandihinne välja õppeveerandi lõpul antud õppeveerandi jooksul saadud hinnete alusel. Poolaastahinne pannakse välja 1. ja 2. poolaasta lõpul antud poolaasta jooksul saadud hinnete alusel. Aastahinne pannakse välja antud õppeaasta jooksul saadud veerandi- ning poolaastahinnete alusel enne õppeperioodi lõppu.
- 10.5.2. Kokkuvõttev hindamine toimub kaks korda õppeaastas õppeaines, mida õpetatakse üks tund nädalas ning 1. klassis kõikides õppeainetes.
- 10.5.3. Kokkuvõttev hinne pannakse välja veerandi või poolaasta jooksul saadud hinnete alusel. E-kooli päevikus kajastuv kokkuvõtva hinde aritmeetiline keskmine tulemus ümardatakse matemaatilise ümardamise reeglite alusel. Kokkuvõttev hinne jääb kolmandal kooliastmel välja panemata kui õpilane on positiivselt sooritanud vähem kui 70 % nõutud kontrolltöödest.
- 10.5.4. Kui õpilane puudus kontrolltöö ajal või keeldus kontrolltöö sooritamisest märgib õpetaja e-kooli päevikusse X.
- 10.5.5. Kolmanda kooliastme õpilane on kohustatud sooritama vähemalt 70 % nõutud kontrolltöödest enne järgmise veerandi või õppeaasta algust.
- 10.5.6. Õpilasel on õigus sooritada korduvkontrolltöö ainult üks kord ajal, mis lepitakse kokku aineõpetajaga.
- 10.5.7. Kui põhikoolis õppeperioodi keskel on õppeaine veerandi- või poolaastahinne jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata enne järgmise veerandi, pool- või õppeaasta algust, hinnatakse aastahinde väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele "1".

10.6. Kokkuvõttev hindamine gümnaasiumis

- 10.6.1. Gümnaasiumiastmes hinnatakse kokkuvõtvalt kursusehinnetega ning kursusehinnete alusel kooliastmehinnetega. Kursusehinne pannakse välja kursuse jooksul saadud hinnete alusel. Õppeaine kooliastmehinne pannakse välja 10.–12. klassi jooksul saadud kursusehinnete ning üleminekueksami hinde (11. klassis) alusel. Valikkursuste hindamisel võib kasutada hinnanguid "arvestatud" ja "mittearvestatud", neid hinnanguid ei teisendata viie palli süsteemi.
- 10.6.2. Kursusehinne pannakse üldjuhul välja kursuse lõpus sooritatava kohustusliku üldarvestuse eest saadud hinde alusel. Üldarvestuse kestus on vähemalt 90 minutit.

- 10.6.3. Õpetajal on õigus panna kursusehinne välja kursuse jooksul saadud hinnete alusel (vabastada üldarvestusest) juhul, kui õpilane on positiivselt sooritanud 70 % nõutud kontrolltöödest. Õpilasel, kes on vabastatud, on õigus sooritada üldarvestus kui ta ei ole rahul kokkuvõtva hindega, mis on pandud kursuse jooksul saadud hinnete alusel. Üldarvestuse sooritamisest vabastatud õpilane võib puududa klassist üldarvestuse läbiviimise ajal.
- 10.6.4. Õpilane on kohustatud sooritama üldarvestuse, v.a. õpetaja poolt vabastatud õpilane.
- 10.6.5. Juhul, kui õpilane sooritab üldarvestuse hindele “1” või “2”, on tal õigus üks kord sooritada korduv üldarvestus hiljemalt käesoleva õppeaasta 28. maiks. Korduva üldarvestuse aeg ja eelnev konsultatsioon lepatakse kokku aineõpetajaga.
- 10.6.6. Kui õpilane ei ole sooritanud üldarvestust ega korduvat üldarvestust, loetakse kursusehinne väljapanekul antud kursuse vältel omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele “1”. Hinne pannakse välja enne õppeperioodi lõppu, aga mitte varem kui käesoleva õppeaasta 29. mail.
- 10.6.7. Õppeaines, milles riigieksam toimub väljaspool eksamiperioodi, pannakse 12. klassi õpilasele kooliastmehinne välja enne riigieksami toimumist. Teiste õppeainete kooliastmehinded pannakse välja enne õppeperioodi lõppu.

10.7. Hinde vaidlustamine

- 10.7.1. Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde teadasaamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega.
- 10.7.2. Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest lõikes 1 nimetatud taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

11. PÕHIKOOLI LÕPETAMINE

- 11.1. Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt “3–” ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatikaeksami ja ühe eksami omal valikul ning on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö.
- 11.2. Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:
- 11.2.1. kellel üks eksamihinne on “1” või “2”;
  - 11.2.2. kellel ühe õppeaine viimane aastahinne on “1” või “2”;
  - 11.2.3. kellel kahes õppeaines on kummaski eksamihinne “1” või “2”;
  - 11.2.4. kellel kahes õppeaines on kummaski viimane aastahinne “1” või “2”.
- 11.3. Haridusliku erivajadusega põhikooli õpilasele, kellel nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud kooli õppekavas sätestatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutatus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt “Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 30 lõike 2 alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.
- 11.4. Varem välisriigis õppinud põhikooli õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.

12. GÜMNAASIUMI LÕPETAMINE

12.1. Gümnaasiumi lõpetamine 2011/2012. ja 2012/2013. õppeaastal

12.1.1. Gümnaasiumi lõpetamiseks tuleb sooritada viis gümnaasiumi lõpueksamit, millest vähemalt kolm on riigeksamid. Ühes ja samas õppeaines võib sooritada kas riigeksami või koolieksami.

12.1.2. Kõigile õpilastele on kohustuslik eesti keele riigeksam.

12.1.3. Õpilane, kellele on vastavalt "Keeleseadusele" väljastatud eesti keele oskuse kõrgtaseme või C1-taseme tunnistus ning kes esitab vastava tunnistuse koolile hiljemalt jooksva õppeaasta 20. jaanuariks, ei pea sooritama eesti keele teise keelena riigeksamit.

12.1.4. Õpilasel on õigus sooritada kõik lõpueksamid riigeksamitena. Riigeksameid võib õpilane valida kooli õppekavas olevate järgmiste õppeainete hulgast: vene keel, inglise keel, saksa keel, bioloogia, keemia, matemaatika, füüsika, geograafia, ajalugu, ühiskonnaõpetus.

12.1.5. Kolme kohustusliku riigeksami hulgas võib olla üks võõrkeeleeksam (võõrkeeleks ei loeta eesti keele eksamit). Õpilasel on õigus sooritada inglise keele, saksa keele riigeksam ka juhul, kui ta ei ole seda keelt koolis õppinud.

12.1.6. Koolieksameid võib sooritada kõigis kohustuslikes õppeainetes ja lisaks nendes valikainetes, mida on gümnaasiumiastmes õpitud vähemalt 105 õppetundi.

12.1.7. Ühe koolieksami võib gümnaasiumilõpetaja sooritada praktilise tööna või ainealase uurimusena.

12.1.8. Gümnaasiumi lõputunnistuse annab kool õppenõukogu otsuse alusel:

12.1.8.1. gümnaasiumiõpilasele, kelle gümnaasiumi riikliku õppekava alusel koostatud kooliõppekava õppeainete kooliastmehinded on vähemalt rahuldavad ning kes on kõik kohustuslikud ja valitud lõpueksamid sooritanud vähemalt rahuldavalt;

12.1.8.2. isikule, kellel on õppeainete kooliastmehinded vähemalt rahuldavad, kuid kes eelmistel õppeaastatel ei saanud gümnaasiumi lõputunnistust, sest tal jäi riigeksam sooritamata või ta sooritas riigeksami mitterahuldavalt, ja kes on järgmistel õppeaastatel sooritanud vähemalt 20 hindepallile kõik valitud riigeksamid.

12.1.9. Gümnaasiumiõpilane, kellel esineb spetsiifiline õigekirjahäire (düsgraafia) ning kes sooritas eesti keele teise keelena riigeksami mitterahuldavalt, saab selle eksami asemel valida uue riigeksami mõnes teises riigeksamiaines.

12.1.10. Gümnaasiumiõpilane, kes sooritas ühes õppeaines riigeksami mitterahuldavalt, saab selle eksami asemel valida uue riigeksami mõnes teises riigeksamiaines.

12.2. Gümnaasiumi lõpetamine 2013/2014. õppeaastal

12.2.1. Gümnaasiumi lõputunnistuse annab gümnaasium õpilasele:

12.2.1.1. kelle kooliastmehinded on vähemalt rahuldavad või valikkursuste puhul rahuldavad või arvestatud;

- 12.2.1.2.** kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega õppeaine kohustuslikule mahule vastavad eesti keele või eesti keele teise keelena, matemaatika ja võõrkeele riigieksamid.
- 12.2.1.3.** kes on sooritanud vähemalt rahuldavale tulemusele gümnaasiumi koolieksami;
- 12.2.1.4.** kes on sooritanud gümnaasiumi jooksul õpilasuurimuse või praktilise töö, välja arvatud kooli lõpetamisel eksternina.

- 12.2.2.** Õpilased, kes on gümnaasiumis õppinud eesti keelt teise keelena, õpilased, kes on lõpetanud põhikooli vene või muu õppekeelega koolis või klassis ja on asunud õppima eesti õppekeelega gümnaasiumisse või gümnaasiumiklassi, ning õpilased, kes on vene või muu õppekeelega gümnaasiumist või gümnaasiumiklassist asunud õppima eesti õppekeelega gümnaasiumisse või gümnaasiumiklassi, võivad valida, kas sooritavad eesti keele või eesti keele teise keelena riigieksami.

13. ÕPILASTE NÕUSTAMINE

- 13.1.** Õpilaste nõustamiseks on Tartu Vene Lütseumis loodud tugikeskus, kuhu on koondunud järgmised spetsialistid: psühholoog, sotsiaalpedagoog, eripedagoog, karjäärikoordinaator ning hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija, kes juhib tugikeskuse tööd.
- 13.2.** Tugikeskuse spetsialistid on kootööpartneriks õpilasele, vanemale ja pedagoogile.
- 13.3.** Koolis osutatakse õppenõustamist, psühholoogilist, sotsiaalpedagoogilist ning eripedagoogilist nõustamist.
- 13.3.1. **Õppenõustamine** on õpilaste, lastevanemate ja pedagoogide nõustamine õpilase võimete ja arenguvõimaluste väljaselgitamisel ning õppimise või käitumisega seotud probleemide ennetamisel ning lahendamisel. **Õppenõustamise eesmärk** on toetada õpilaste, nende vanemate ja pedagoogide toimetulekut õpilase ea- ja võimetekohase arengu ning õppetegevuse tagamisel.
- 13.3.2. **Psühholoogiline nõustamine** on õpilase arengut mõjutavate tegurite hindamine ja arengu toetamine koostöös lapsevanemate, pedagoogide ja teiste erialade spetsialistidega.
- 13.3.3. **Sotsiaalpedagoogiline nõustamine on** lapse arengu ja hariduse toetamine õpilase või perekonna sotsiaalsete probleemide korral ning vastavate pedagoogiliste ennetus- ja lahendustegevuste koordineerimine.
- 13.3.4. Eripedagoogiline nõustamine** on õpilasele sobivate tugiteenuste, võimetekohase õppekava, õppevormi, õppematerjali ja õpistrateegiate soovitamise.
- 13.3.5. **Logopeediline nõustamine** on õpilase suulise ja kirjaliku kõneloome ja mõistmisoskuse ning mitteverbaalse suhtlemise parandamise või arendamise võtete soovitamise.

14. ÕPILASE JA VANEMA TEAVITAMISE JA NÕUSTAMISE KORRALDUS

- 14.1.** Õpilaste ja vanemate teavitamine Tartu Vene Lütseumis toimub kooli veebilehe (www.tvl.tartu.ee), e-kooli, M-klassijuhataja ning lastevanemate koosolekute vahendusel.
- 14.2.** Klassi- ja aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele.
- 14.3.** Põhikooli õpilaste arengu ja toimetuleku jälgimine ja analüüs toimub pedagoogide ning tugikeskuse spetsialistide koostöös.
- 14.4.** Põhikooli õpilaste individuaalsed õpivajadused, vajadus sobivate õppemeetodite rakendamiseks ning diferentseeritud õppe korraldamiseks selgitatakse välja järgmiste tegevuste kaudu:
  - 14.4.1. vaatlus;
  - 14.4.2. õpilaste kokkuvõtivate hinnete analüüs neli korda õppeaastas;
  - 14.4.3. koolikohustuse täitmise jälgimine ja analüüs;
  - 14.4.4. logopeediline etteütlus kaks korda õppeaastas (1. ja 2. kooliastme õpilaste seas);
  - 14.4.5. logopeediline testimine üks kord õppeaastas (1. kooliastme õpilaste seas);
  - 14.4.6. 1. ja 2. kooliastme õpilaste lugemistehnika dünaamika jälgimine kaks korda õppeaastas läbiviidava lugemistehnika kontrolli vahendusel;
  - 14.4.7. arenguestluste läbiviimine õpilastega üks kord õppeaastas.
- 14.5.** Põhikool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde. Ajutise mahajäämuse tekkimisel on õpilasele tagatud iganädalane aineõpetajate konsultatsioon ning õppevälisel ajal toimuvatel tasanduskursustel osalemine, millekohane info edastatakse ka lapsevanemale.
- 14.6.** Kool nõustab vajaduse korral põhikooli õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.
- 14.7.** Õpiraskuste ilmnemisel põhikooli õpilasel rakendatakse järgnevaid tugimeetmeid:
  - 14.7.1. Aineõpetaja konsultatsioon;
  - 14.7.2. Tasanduskursused;
  - 14.7.3. Individuaalne õppekava;
  - 14.7.4. Tugikeskuse spetsialisti nõustamine;
  - 14.7.5. Ajutiste õpiraskustega õpilaste õpiabirühm;
  - 14.7.6. Logopeediline õpiabirühm;
  - 14.7.7. Arenguestlus;
  - 14.7.8. Nõustamiskomisjoni otsusel rakendatakse õpet väikeklassis, kodu- või individuaalset õpet.
- 14.8.** Õpiraskuste ilmnemisel gümnaasiumi õpilasel rakendatakse järgnevaid tugimeetmeid:
  - 14.8.1. aineõpetaja konsultatsioon;
  - 14.8.2. tasanduskursused;
  - 14.8.3. arenguestlus.
- 14.9.** Käitumisraskuste puhul rakendatakse nii põhikoolis kui gümnaasiumis järgnevaid tugi- või mõjutusmeetmeid:
  - 14.9.1. vestlus aineõpetajaga;
  - 14.9.2. vestlus klassijuhatajaga;
  - 14.9.3. õpilase käitumise arutamine vanemaga;
  - 14.9.4. tugikeskuse spetsialisti nõustamine;

- 14.9.5. õpilase käitumise tugikava ehk positiivse käitumise kujundamise plaani koostamine;
  - 14.9.6. konfliktolukorras osalenud poolte lepitamine;
  - 14.9.7. Tugiisiku määramine;
  - 14.9.8. Ümarlaud tugikeskuses lapsevanemate kaasamisega;
  - 14.9.9. Vestlus õppealajuhataja juures;
  - 14.9.10. Vestlus direktori juures;
  - 14.9.11. õpilasega tema käitumise arutamine õppenõukogus;
  - 14.9.12. õpilasega tema käitumise arutamine hoolekogus;
  - 14.9.13. direktori kirjalik noomitus;
  - 14.9.14. õppetunnist eemaldamine koos kohustusega viibida määratud kohas ja saavutada tunni lõpuks nõutavad õpitulemused;
  - 14.9.15. pärast tunde jätmise määratud tegevusega kuni 1,5 tunni ulatuses ühe õppepäeva jooksul;
  - 14.9.16. ühiskondlikult kasuliku töö tegemine koolimajas või kooli territooriumil;
  - 14.9.17. ajutine keeld võtta osa õppekavavälisest tegevusest koolis, näiteks üritustest ja väljasõitudest;
  - 14.9.18. ajutine õppes osalemise keeld koos kohustusega saavutada selle perioodi lõpul nõutavad õpitulemused.
- 14.10.** Põhikool õpilastele ning vanematele on tagatud teabe kättesaadavus õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamine ja nõustamine õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse põhikooli õpilasele teatavaks õppeveerandi algul.
- 14.11.** Gümnaasiumiastme õpilastele on tagatud võimalus saada õppekorralduse kohta infot ja nõuandeid.

15. ÕPILASTE JUHENDAMISE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED

- 15.1.** Hariduslike erivajadustega on õpilane, kelle eriline andekus, õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajalised õppes eemalviibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes.
- 15.2.** Andekust käsitletakse haridusliku erivajadusena, kui õpilane oma kõrgete võimete tõttu omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi ning on näidanud kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmisi kõrgeid võimeid: üldine intellektuaalne võimekus, akadeemiline võimekus, loominguline mõtlemine, liidrivõimed, võimed kujutavas või esituskunstis, psühhomotoorne võimekus.
- 15.3.** Kooli ettepanekul ja õpilase vanema nõusolekul rakendatakse andekale õpilasele tema arengu toetamiseks individuaalset õppekava, mille koostamise ja rakendamise eest vastutab klassi- või aineõpetaja. Individuaalses õppekavas on sätestatud kohandatud muutused õppeajas, õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes.
- 15.4.** Andekale õpilasele tagatakse vajadusel täiendav juhendamine aineõpetaja või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt haridusprogrammide või teiste haridusasutuste kaudu.
- 15.5.** Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe toetamiseks võib kasutada kooli valikainete tunniressurssi.
- 15.6.** Kool võib teha õpilast õpetades muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga või riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine, tuleb õpilasele koostada riiklikes õppekavades sätestatud korras individuaalne õppekava. Kui koostatud individuaalse õppekavaga nähakse ette riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, võib individuaalset õppekava rakendada nõustamiskomisjoni soovitusel.
- 15.7.** Individuaalse õppekava koostamisel kaasatakse õpilane või piiratud teovõimega õpilase puhul vanem ning vajaduse kohaselt õpetajaid ja tugikeskuse spetsialistid.

16. KARJÄÄRITEENUSTE KORRALDUS

- 16.1.** Tartu Vene Lütseumis korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse kooli tugikeskus. Samuti on tugikeskuse ülesandeks karjääriinfo vahendamine, so karjääriplaneerimiseks vajaliku haridust, tööturgu ja elukutseid puudutava info edastamine.
- 16.2. Karjäärinõustamine** on inimese toetamine teadlike karjääriotsuste tegemisel ja elluviimisel. Nõustamine loob eeldused, et inimene suudab paremini analüüsida iseennast ja oma võimalusi ning planeerida ja viia ellu isikliku karjääriplaani tuginedes elukestva õppe põhimõtetele.
- 16.3.** Karjäärinõustamine toimub koostöös klassijuhatajatega.
- 16.4.** Klassijuhataja kajastab oma klassis läbiviidavat karjäärialast tegevust klassi kasvatusplaanis.
- 16.5.** Karjäärialane nõustamine toimub individuaalvestluse vormis. Toetavaks on ka arenguveestlused õpilase ja tema vanematega. Vajadusel konsulteeritakse teiste spetsialistidega õpilase edasiste tegevuste kavandamiseks.
- 16.6.** Karjäärialase individuaalvestluse käigus:
- 16.6.1. selgitatakse välja õpilase vajadused ja eesmärgid;
  - 16.6.2. hinnatakse olemasolevaid ja edasiarendamist vajavaid teadmisi ja oskusi;
  - 16.6.3. täpsustatakse õppe- ja töösoove;
  - 16.6.4. arutatakse õppe-, kutse- ja töövaliku otsuste tegemist;
  - 16.6.5. hinnatakse oma kutsesobivust ja isiksuse omadusi;
  - 16.6.6. saadakse teavet tööturul toimuvast, õppimisvõimalustest, elukutsetele esitatavatest nõuetest ja tööotsimisallikatest;
  - 16.6.7. kavandatakse edaspidiseid tegevusi.
- 16.7. Karjäärikoordinaator** toetab õpilast karjääriplaneerimisel, aitab õpilasel saada teadlikumaks iseene huvidest, võimetest ja soovidest, jagab infot hariduse ja tööturu võimalustest, aitab õpilasel püstitada eesmärgi ning kavandada tegevusi nende eesmärkide saavutamiseks.

17. ÕPETAJA TÖÖKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED

- 17.1. Õpetaja töökava on dokument, mille alusel toimub õppetunnis õppetöö.
- 17.2. Töökava koostamine ja arendamine kuulub klassiõpetaja, aineõpetaja ja eripedagoogi (edaspidi *õpetaja*) pädevusse.
- 17.3. Õpetaja koostab iga klassi kohta, kus ta tunde annab, ja iga aine kohta töökavad igaks poolaastaks.
- 17.4. Õpetaja töökava on kalenderplaan, milles täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, kasutatavat õppekirjandust ja -materjale, õpetajatevahelist koostööd ning õppeaasta üldist tegevuskava.
- 17.5. Töökava tuleb esitada direktori asetäitjale õppe- ja kasvatustöö alal kinnitamiseks enne antud õppeaasta I ja II poolaasta algust.
- 17.6. Töökava peab sisaldama järgmist:
- 17.6.1. aine,
  - 17.6.2. õpetaja,
  - 17.6.3. klass,
  - 17.6.4. õpik(ud)
- ning ülejäänud andmed tabelina ...

Tabel ... Õpetaja töökava sisu

Kuupäev	Teema (alateemad)	Antud teemaks kuluv tundide arv	Eesmärgid ja ülesanded	Märkused

- 17.7. Õpetaja võib töökava täiendada lähtuvalt õppeainest.
- 17.8. Õpetaja töökava on õpetaja põhitöövahend, mis pidevalt täieneb ja muutub.

18. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

- 18.1.** Tartu Vene Lütseumi õppekava on arenev dokument, mida korrigeeritakse igal õppeaastal.
- 18.2.** Kooli õppekava kehtestab kooli direktor.
- 18.3.** Kooli õppekava ja selle muudatused esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.
- 18.4.** Tartu Vene Lütseumi õppekava parandus- ja muudatusettepanekuid võivad esitada kõik õppenõukogu liikmed, õpilasmavalitsuse esindajad ning hoolekogu liikmed kirjalikult 1.–3. veerandi jooksul.
- 18.5.** Kooli juhtkond teeb parandused ja muudatused 4. veerandi jooksul ning esitab uuendatud õppekava õppenõukogule kinnitamiseks iga õppeaasta viimasel koosolekul enne õppeperioodi lõppu. Muudatused hakkavad kehtima uuest õppeaastast.
- 18.6.** Tartu Vene Lütseumi õppekava uuendamise ja täiendamise korra täitmise eest vastutab kooli direktor.